

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра управління

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри управління

д.н.держ.упр., доц.

Рябець Катерина Анатоліївна

(підпис)

«01» листопада 2025р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Експертиза якості освітнього процесу в закладі
дошкільної освіти»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

**073.00.03. Управління закладом освіти (за рівнями)
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Кваліфікація: магістр менеджменту

Виконав (ла)

студент (ка) групи УЗОм-1-24-1.4з

Никитюк Катерина Віталіївна

(підпис)

Науковий керівник

старший викладач

Святенко Олена Володимирівна

(підпис)

Київ – 2025

АННОТАЦІЯ

Никитюк Катерина Віталіївна

Експертиза якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
К.: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Факультет економіки та управління, 2025.

Науковий керівник – Святенко Олена Володимирівна, старший викладач кафедри управління Факультету економіки та управління

У кваліфікаційній магістерській роботі розглянуто теоретичні аспекти якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, систематизовано та узагальнено критерії та показники її оцінювання. Розкрито особливості організації, методи та інструменти проведення експертизи в закладі дошкільної освіти. Проведено експертизу та оцінку якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти № 672 міста Києва, та розроблено пропозиції щодо підвищення якості освітнього процесу.

Ключові слова: внутрішня система забезпечення якості освіти, , експертиза, критерії оцінювання, методи експертизи, якість освіти.

Структура роботи: робота містить вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури. Обсяг роботи – 70 сторінок, 6 таблиць, 2 рисунки. Кількість використаних джерел – 60 на 7 сторінках.

SUMMARY

Nykytiuk Kateryna Vitaliivna

An Assessment of the Quality of the Educational Experience in a Preschool Education Establishment. K.: Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Faculty of Economics and Management, 2025.

Scientific supervisor – Sviatenko Olena Volodymyrivna, senior lecturer of the department Faculty of Economic and Management.,

The master's degree thesis explores the theoretical components of the quality of educational processes in preschool education settings. The standards and measures for evaluating its quality have been organized and summarized. The research clarifies the structural attributes, approaches, and instruments used for performing expert evaluations in early childhood education settings. A professional assessment and evaluation of the quality of the education process took place at Preschool Education Institution № 672 in Kyiv. The evaluation led to the creation of suggestions for enhancing the quality of the educational process.

Keywords: educational internal quality assurance system, expert evaluation, assessment criteria, expert review methods, education quality.

Structure of the work: the paper contains an introduction, two chapters, conclusions, and a list of references. The volume of the work is 70 pages, 6 tables, and 2 figures. The number of sources used is 60 on 7 pages

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКСПЕРТИЗИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	8
1.1. Зарубіжний та вітчизняний досвід поняття якості освітнього процесу та критерії її оцінки	8
1.2. Методи та інструменти експертизи освітнього процесу	13
1.3. Особливості організації експертизи у закладах дошкільної освіти	19
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКСПЕРТИЗИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	29
2.1. Організаційна характеристика закладу та особливості його освітньої діяльності	29
2.2. Проведення експертизи та оцінка якості освітнього процесу	34
2.3. Розроблення рекомендацій щодо вдосконалення експертизи якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти	49
Висновки до розділу 2	59
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна система дошкільної освіти перебуває у стані постійного оновлення, що зумовлено динамічними соціальними змінами, реформами в освітній галузі та підвищенням вимог до якості освітніх послуг. Одним із ключових інструментів забезпечення ефективності та результативності функціонування закладів дошкільної освіти є експертиза якості освітнього процесу. Вона виступає не лише формою контролю, а й важливим засобом аналітичної оцінки, прогнозування та вдосконалення освітньої діяльності, орієнтованої на розвиток особистості дитини.

У сучасних умовах якості освіти вже не достатньо оцінювати лише з позиції виконання програм чи відповідності нормативам. Йдеться про цілісний підхід, який охоплює зміст навчання, методи педагогічної взаємодії, психологічний клімат у дитячому колективі, професійний рівень педагогів, участь батьків у виховному процесі та матеріально-технічне забезпечення закладу. Саме тому експертиза набуває статусу системного процесу оцінювання, що дає змогу виявити не лише досягнення, а й проблемні зони, окреслити напрями подальшого розвитку.

Проблема експертизи якості освітнього процесу відображається у працях як вітчизняних так і зарубіжні науковців, зокрема питання експертизи якості освітнього процесу висвітлено у працях Н. Гавриш, К. Крутій, О. Кононко, Т. Поніманської. Вчені наголошують, що експертиза в закладі дошкільної освіти має носити комплексний характер, а не бути спрямованою лише на контроль результатів.

Значення експертизи якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти важко переоцінити, адже від неї залежить якість підготовки дітей до школи, формування їхніх базових компетентностей, розвиток емоційної та соціальної сфери. Успішно проведена експертиза створює підґрунтя для підвищення педагогічної майстерності вихователів, покращення

управлінських рішень і забезпечення безперервного вдосконалення освітнього середовища.

Експертиза якості освітнього процесу — це не лише контрольний механізм, а інструмент розвитку та самовдосконалення дошкільного закладу, спрямований на створення умов, у яких кожна дитина може розкрити свій потенціал, відчувати радість пізнання і сформувати основи життєвої компетентності.

Мета дослідження — обґрунтувати теоретичні засади та розробити рекомендації щодо застосування експертизи якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Відповідно до поставленої мети, необхідно вирішити ряд **завдань**:

- розглянути зарубіжний та вітчизняний досвід поняття якості освітнього процесу та критерії її оцінки;
- охарактеризувати методи та інструменти експертизи освітнього процесу;
- охарактеризувати особливості організації експертизи у закладах дошкільної освіти;
- провести експертизу та оцінити якість освітнього процесу в ЗДО № 672 м. Києва;
- розробити рекомендації щодо підвищення експертизи якості освітнього процесу.

Об'єкт дослідження — якість освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження — експертиза якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися такі методи:

- теоретичні методи: аналіз, узагальнення, систематизація застосовано для вивчення наукової літератури, нормативно-правової

бази і розкриття теоретичних основ експертизи якості освітнього процесу;

– емпіричні методи: спостереження, вивчення управлінської документації, аналіз діяльності закладу дошкільної освіти, анкетування педагогів та батьків, інтерв'ю з адміністрацією та педагогами.

Практичне значення. Отриманні під час дослідження теоретичні положення, практичні результати та фактичний матеріал може бути використаний адміністрацією закладу для подальшого впровадження та розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було опубліковано у збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «SCIENCE, TECHNOLOGY AND CULTURE: CHALLENGES AND PERSPECTIVES» 17-19 листопада 2025 року, м. Париж, Франція

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури, що містить 60 найменувань на 7 сторінках. Повний обсяг роботи складає 70 сторінка, основний текст розміщено на 55 сторінках. Робота містить 6 таблиць і 2 рисунка.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКСПЕРТИЗИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Зарубіжний та вітчизняний досвід поняття якості освітнього процесу та критерії її оцінки

Сьогодення дає нам чути такі знайомі і такі нові поняття «якість дошкільної освіти», «моніторинг дошкільної освіти», «зовнішній, внутрішній моніторинг у сфері дошкільної освіти» і тому кожен заклад дошкільної освіти і його директор намагається самостійно розв'язати проблеми оцінювання якості дошкільної освіти і віднайти відповіді на такі актуальні запитання:

- від чого залежить результативність роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО)?
- як підвищити якість дошкільної освіти?
- як виміряти якість дошкільної освіти?

Про необхідність проведення моніторингових досліджень якості дошкільної освіти вказано у відповідних нормативно-правових документах, а саме: Закон України «Про дошкільну освіту» [15], в Методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти».

Слід відмітити, що методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (далі – ЗДО) розроблені з метою надання допомоги керівникам та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти в організації роботи з визначення політики забезпечення якості освітньої діяльності та формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (далі – внутрішня система). Для держави поняття «якість дошкільної освіти» – підтвердження соціальної та економічної доцільності вкладених коштів

(потреба суспільства в якісній освіті). Для дітей – це цікаве, корисне і щасливе проживання кожного дня в ЗДО, навчання в цікавій для них ігровій формі. Для батьків – це підготовка дітей до школи, конкретні результати освітньої роботи [3, с. 1].

Дослідженню питань якості освіти присвячені праці вітчизняних учених Вітвіцька А. Я., Бригадир М. Б., Гавриш Н., Крутій К., Косенчук О., Новик І., Касьянова О. М., Козак Л., Швидка І., Кузнецова Т. М., Козак К., Лугова М. С.

В умовах євроінтеграції та процесу наближення української освіти до міжнародних стандартів доцільним є вивчення зарубіжного досвіду якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, цим питанням займалися такі науковці як Tietze W., Schuster K., Grenner K., Altgeld K., Tietze W., Bolz M., Grenner K., Mc Hugh, Mary L. присвячені питанням експертизи дошкільної освіти.

«Для педагогів – це позитивна оцінка їхньої діяльності керівником закладу, батьками; успішне виконання освітньої програми дітьми; підтримка інтересу дітей до процесу будь-якої діяльності, успішний розвиток; збереження та зміцнення здоров'я кожної дитини; забезпечення педагогічного процесу методичними рекомендаціями, система планування. Для керівників – це висока оцінка діяльності педагогів батьками і дітьми, підвищення престижу та іміджу закладу дошкільної освіти». [21, с. 210]. На наш погляд, в закладах дошкільної освіти, де керівники проєктують свою діяльність, вибудовують стратегію діяльності на позитивний результат, використовують кадрову політику – її внутрішній потенціал, де під час вирішення освітніх питань реалізуються інтегрований підхід, впроваджуються інтерактивні, інноваційні технології, зміст і підсумки якісних перетворень надзвичайно важлива. Це можливо лише за умови внутрішнього моніторингу закладу дошкільної освіти [45].

Якість освітнього процесу є ключовим поняттям сучасної педагогіки та управління освітою. Вона визначає, наскільки ефективно система освіти

задовольняє потреби учнів у знаннях, уміннях і компетентностях, а також наскільки вона сприяє гармонійному розвитку особистості. Під якістю освітнього процесу розуміють комплекс характеристик, що відображають результативність, ефективність, доступність та безпеку навчання, а також здатність освітньої системи забезпечувати всебічний розвиток учнів.

Якість освітнього процесу не можна звести лише до рівня академічних знань. Вона охоплює також розвиток соціальних, емоційних та когнітивних компетенцій вихованців, формування ціннісних орієнтацій та мотивації до навчання. У сучасному світі освітній процес розглядається як цілісна система взаємодії вихователя, здобувачів освіти, освітніх програм, методичних засобів і матеріально-технічної бази закладу. Саме синергія цих елементів створює умови для досягнення високої якості освіти [35].

Одним із ключових аспектів оцінки якості освітнього процесу є його відповідність державним стандартам освіти та нормативним документам. Державні стандарти визначають мінімальні рівні знань, умінь і компетентностей, яких повинні досягати здобувачі освіти на різних етапах навчання. Водночас якість освіти не обмежується формальним дотриманням стандартів: важливу роль відіграє інноваційність навчання, гнучкість педагогічних підходів, використання сучасних технологій та врахування індивідуальних особливостей вихованців.

Критерії оцінки якості освітнього процесу є різноманітними і можуть включати як кількісні, так і якісні показники. Серед кількісних показників виділяють рівень засвоєння навчального матеріалу. Якісні критерії оцінки відображають ступінь розвитку критичного мислення, творчих здібностей, соціальної активності та вміння застосовувати знання на практиці. Вони допомагають визначити, наскільки освітній процес сприяє формуванню компетентної, самостійної та всебічно розвиненої особистості [19].

Особливе значення у визначенні якості освітнього процесу має педагогічна майстерність вихователя. Ефективний педагог не лише передає знання, а й створює атмосферу співпраці, підтримує мотивацію вихованців,

враховує їхні індивідуальні особливості та сприяє розвитку критичного і творчого мислення. Педагогічна компетентність включає здатність планувати освітній процес відповідно до цілей навчання, використовувати сучасні методи та технології, а також оцінювати прогрес за різними критеріями.

Крім того, важливим критерієм якості освітнього процесу є матеріально-технічне забезпечення закладу та доступність освітніх ресурсів. Сучасно облаштовані групи, музичні чи спортивні зали, кабінети гуртків та інтерактивні платформи значно підвищують ефективність навчання. Доступність якісних освітніх матеріалів забезпечує рівні можливості для всіх вихованців, сприяє індивідуалізації навчання та розвитку самостійності [22].

Соціальне середовище, у якому відбувається навчання, також впливає на якість освітнього процесу. Позитивна атмосфера в групі, взаємоповага між вихованцями та педагогами, активна участь батьків у навчальному процесі — все це сприяє розвитку мотивації до навчання та формуванню навичок соціальної взаємодії. У сучасній освітній парадигмі велике значення надається не лише академічним результатам, а й соціальним та емоційним компетенціям, здатності до співпраці, адаптації та саморегуляції.

Існують різні моделі оцінки якості освітнього процесу. До найпоширеніших відносять [10]:

1. Результативна модель — оцінка за досягненнями, успішністю у навчанні, здатністю застосовувати знання на практиці.
2. Процесуальна модель — оцінка методів навчання, організації занять, використання педагогічних технологій та ефективності комунікації між вихователем і здобувачами освіти.
3. Комплексна модель — поєднання оцінки результатів, процесу та умов, у яких відбувається навчання, включаючи матеріально-технічну базу та соціальне середовище.

Важливо відзначити, що оцінка якості освітнього процесу має бути системною та безперервною. Лише комплексний підхід дозволяє визначити слабкі та сильні сторони освітньої діяльності, розробити стратегії

підвищення ефективності навчання та забезпечити розвиток кожного вихованця відповідно до його потенціалу.

Критерії оцінки якості освітнього процесу та наочно показує основні аспекти, таблиця 1.1.

Таблиця 1.1

Критерії оцінки якості освітнього процесу та наочно показує основні аспекти

Аспект освітнього процесу	Критерії оцінки	Пояснення / показники
Результативність навчання	Засвоєння знань і умінь та навичок	Моніторинг «Досягнення дітей дошкільного віку згідно Базового компоненту дошкільної освіти»
Розвиток компетентностей	Формування ключових компетентностей	Критичне мислення, творчі здібності, вміння застосовувати знання на практиці, соціальні та емоційні навички
Педагогічна майстерність	Використання сучасних методів навчання	Активні методи, інтерактивні технології, індивідуальний підхід, мотивація
Організація навчального процесу	Структура та планування спільної діяльності	Чітка послідовність матеріалу, відповідність навчальним програмам, ефективне поєднання сучасним методів навчання та виховання
Матеріально-технічне забезпечення	Наявність ресурсів та обладнання	Оснащення групових приміщень, наявність музичного та спортивного залу, кабінету психолога, інтерактивні платформи, наявність наочних матеріалів
Соціальне середовище	Атмосфера в групі та взаємодія	Позитивна взаємодія, підтримка вихователя, участь батьків, розвиток комунікативних та соціальних навичок
Доступність та інклюзія	Рівні можливості для всіх здобувачів освіти	Забезпечення навчання дітей з різними потребами, індивідуалізація освітнього процесу
Інноваційність та модернізація	Використання сучасних підходів	Впровадження нових технологій, креативні завдання, розвиток ініціативи та самостійності
Безпека та комфорт	Фізичне та психологічне середовище	Дотримання правил безпеки, комфортні умови навчання, підтримка психоемоційного стану

Джерело: створено автором на основі [1,5,6,30-31]

Таким чином, поняття якості освітнього процесу є багатогранним і включає економічні, соціальні, педагогічні та технологічні аспекти. Визначення критеріїв якості — це ключ до створення ефективної та сучасної

системи освіти, здатної забезпечити всебічний розвиток особистості та підготовку компетентних громадян, здатних адаптуватися до швидко змінюваного світу.

1.2. Методи та інструменти експертизи освітнього процесу

Освіта сьогодні є визначальним чинником та потужним рушієм розвитку суспільства. Освіта постає складною соціальною системою і в результаті – складним об'єктом для дослідження, завдячуючи своєму системному характеру, що пов'язує освіту з іншими соціальними підсистемами – економічною, політичною, культурною тощо. Освіта як соціальне й культурне явище є невід'ємним супутником еволюційного розвитку людства.

Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем, реального забезпечення рівного доступу всіх її громадян до якісної освіти, можливостей і свободи вибору в освіті, модернізації змісту освіти і організації її адекватно світовим тенденціям і вимогам ринку праці, розвитку державно-громадської моделі управління [24].

З огляду на це актуальним стає запровадження педагогічної експертизи, яка передбачає дослідження педагогічних явищ, об'єктів, процесів, результатів діяльності та узгодження пріоритетів діяльності навчальних закладів, і на цій основі прогнозування розвитку систем освіти, експертне оцінювання альтернативних рішень, визначення найкращих варіантів організації освітнього простору фахівцями з метою поліпшення його якості.

Сучасний великий тлумачний словник української мови трактує поняття експертизи (від лат. *exper-tus* – досвідчений, із франц.

expertise – доказ) як дослідження і розв’язання проблемних ситуацій компетентними фахівцями, що мають спеціальні знання із певних питань, шляхом вибору найбільш аргументованих рішень.

Експертиза освітнього процесу є невід’ємною складовою системи управління якістю освіти. Вона дозволяє не лише оцінити стан освітньої діяльності закладу, а й виявити сильні та слабкі сторони педагогічної практики, визначити перспективи розвитку, сприяти впровадженню інновацій і підвищенню ефективності навчання. У сучасних умовах, коли освіта має відповідати потребам суспільства, ринку праці та стандартам якості, експертиза стає інструментом зворотного зв’язку, який допомагає забезпечити безперервне вдосконалення навчального процесу [4, с. 33].

Під експертизою освітнього процесу розуміють системне, комплексне вивчення, аналіз та оцінювання змісту, організації, результативності й умов реалізації освітньої діяльності. Головна мета експертизи полягає у визначенні відповідності фактичного стану освіти державним стандартам, вимогам освітніх програм, потребам здобувачів освіти та очікуванням суспільства [21, с. 198].

У процесі експертизи використовуються різні методи, які дають змогу отримати як кількісні, так і якісні дані. До традиційних методів належать спостереження, анкетування, інтерв’ю, тестування, аналіз документації, порівняльний аналіз та експертне оцінювання. Кожен із цих методів має власні переваги, завдання та сферу застосування.

Одним із найпоширеніших є метод спостереження, який дозволяє експертам оцінити освітній процес безпосередньо під час його здійснення. Це можуть бути інтегровані заняття, спільна діяльність педагога з дітьми, педагогічні ради чи консультації. Експерт звертає увагу на взаємодію між вихователем і вихованцями, рівень залученості дітей до навчання, атмосферу в колективі, логіку побудови, використання наочних засобів та технологій. Спостереження може бути відкритим (коли всі знають про його проведення) або прихованим (щоб уникнути штучності поведінки учасників).

Другим важливим методом є анкетування, яке дозволяє зібрати думки педагогів, батьків, адміністрації про якість освітнього процесу. Це один із найзручніших способів отримати зворотний зв'язок від великої кількості учасників освітнього середовища. Анкети можуть бути як закритими (з варіантами відповідей), так і відкритими (де респонденти формулюють власну думку). За допомогою анкетування виявляють рівень задоволеності навчанням, ставлення до викладання предметів, оцінюють клімат і психологічну атмосферу [25].

Інтерв'ю — це більш глибокий метод, який передбачає безпосереднє спілкування експерта з учасниками освітнього процесу. Завдяки цьому методу можна отримати детальні коментарі, пояснення та мотиваційні аспекти поведінки учасників. Інтерв'ю може бути індивідуальним або груповим, структурованим (за заздалегідь визначеними питаннями) або вільним (у формі розмови).

Тестування є інструментом об'єктивного вимірювання рівня знань, умінь і компетентностей. Воно дозволяє оцінити не лише засвоєння навчального матеріалу, а й аналітичне, критичне мислення, здатність до творчого застосування знань. Тестування може бути стандартизованим (з однаковими завданнями для всіх учасників) або діагностичним (пристосованим до певного контингенту).

Аналіз документації — це метод, який дає змогу оцінити відповідність навчальних програм, планів, звітів, журналів та інших офіційних документів вимогам державних стандартів і внутрішніх положень закладу. Цей метод дозволяє визначити, наскільки системно і якісно організовано навчально-виховний процес, чи дотримуються норми академічної доброчесності, чи ведеться належний облік освітньої діяльності [28].

Порівняльний аналіз використовується для зіставлення результатів різних навчальних закладів, вихователів або періодів діяльності. Він допомагає виявити динаміку змін, побачити позитивні тенденції або проблемні зони, оцінити ефективність реформ чи нововведень.

Експертне оцінювання — це центральний метод, який передбачає залучення фахівців із різних галузей освіти до аналізу та інтерпретації даних. Експерти формують свої висновки на основі сукупності фактів, власного професійного досвіду й наукового підходу. Результатом їхньої роботи є висновки або рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу [41].

Крім традиційних методів, у сучасній педагогіці активно застосовуються інноваційні інструменти експертизи, які базуються на цифрових технологіях. Це електронні платформи моніторингу якості освіти, системи онлайн-опитувань, аналітичні панелі (дашборди), цифрові портфоліо педагогів, а також спеціальні мобільні застосунки для самооцінки якості навчання. Такі інструменти дозволяють оперативно збирати та аналізувати великі обсяги інформації, будувати статистичні звіти, створювати профілі успішності закладу.

Важливим напрямом експертизи є педагогічна діагностика, яка оцінює не лише результати навчання, а й процес формування особистісних якостей, цінностей, мотивації до пізнання. Діагностичні методики допомагають визначити рівень сформованості ключових компетентностей — комунікативних, соціальних, інформаційних, громадянських тощо.

Окрему роль відіграє самоекспертиза або внутрішній аудит якості освіти, який здійснюється педагогічним колективом самого закладу. Це важливий етап саморефлексії, під час якого педагоги оцінюють свою роботу, аналізують результати діяльності, планують удосконалення навчальних програм і методів. Самоекспертиза формує професійну культуру відповідальності, сприяє створенню атмосфери співпраці та розвитку.

Експертиза освітнього процесу — це глибокий, системний аналіз освітньої діяльності, спрямований на визначення рівня її якості, ефективності та відповідності сучасним стандартам освіти. У центрі експертизи завжди стоїть людина — вихованець, вихователь, керівник закладу, адже саме через їхню діяльність і взаємодію формується якість освіти [47, с. 50].

Сучасна освіта розглядається не лише як передача знань, а як цілісний процес розвитку особистості, формування компетентностей, критичного мислення, комунікативних навичок і здатності до самонавчання. Саме тому експертиза освітнього процесу має враховувати не лише результати, а й процес, умови навчання, педагогічні підходи, психологічний клімат, інноваційність методів і навіть ступінь мотивації учнів.

Одним із фундаментальних методів є педагогічне спостереження, яке може бути довготривалим і систематичним. Експерти спостерігають за процесом навчання в реальних умовах, відзначаючи взаємодію між педагогом і вихованцями, методи стимулювання активності, диференційований підхід, способи формування пізнавальної мотивації. Спостереження також дозволяє визначити, наскільки ефективно застосовуються інноваційні технології навчання, цифрові ресурси, інтерактивні методи.

Ще одним важливим напрямом є аналітико-документальний метод, який передбачає дослідження внутрішньої документації закладу освіти: освітніх програм, календарно-тематичних планів, протоколів педагогічних рад, методичних рекомендацій, портфоліо вчителів. Завдяки цьому методу можна оцінити рівень планування навчальної діяльності, відповідність програм чинним освітнім стандартам, наявність міжпредметних зв'язків і реалізацію принципів академічної доброчесності [43, с. 116].

Метод експертного оцінювання відіграє ключову роль у визначенні якості освітнього процесу. Його суть полягає у формуванні незалежного експертного висновку на основі аналізу інформації, зібраної іншими методами. Експерти, спираючись на професійний досвід, порівнюють отримані результати з еталонними показниками якості освіти, міжнародними практиками чи стандартами. Зазвичай такий метод застосовується в акредитаційних процедурах, при оцінці діяльності педагогічних працівників або визначенні рівня інституційного розвитку закладу освіти [1, с. 50].

Не менш вагомим є соціологічний метод, який включає опитування, анкетування, фокус-групи та інтерв'ю. Його основна мета — з'ясувати думки різних учасників освітнього процесу: батьків, педагогів, адміністрації. Такі дослідження допомагають зрозуміти, як сприймається якість освіти на рівні суб'єктивного досвіду, що саме впливає на задоволеність освітніми послугами, які аспекти потребують покращення.

Сучасна експертиза освітнього процесу не може обмежуватися лише одним методом. Її ефективність базується на комплексному підході, який включає поєднання кількісних (тестування, анкетування, аналіз статистичних даних) та якісних методів (спостереження, інтерв'ю, експертне оцінювання). Такий підхід дозволяє отримати всебічну картину освітньої діяльності.

Важливим етапом є інтерпретація результатів експертизи. Експерти повинні не просто констатувати факти, а й робити аналітичні висновки, які пояснюють причини досягнень або проблем, формувати рекомендації щодо їх подолання. Результати експертизи можуть бути представлені у вигляді звітів, рейтингових таблиць, діаграм або аналітичних довідок.

Попри розвиток цифрових технологій, головним чинником успішної експертизи залишається людський фактор — компетентність, об'єктивність і професійна етика експертів. Від їхнього вміння аналізувати, бачити тенденції та робити прогнози залежить точність оцінки якості освітнього процесу. Важливо, щоб експерти не лише фіксували недоліки, а й виступали партнерами педагогічного колективу, які допомагають знайти шляхи вдосконалення [59, с. 58].

Справжня експертиза має не каральний, а розвивальний характер. Її основне завдання — не покарання за помилки, а підтримка у вдосконаленні освітнього процесу, пошуку нових рішень і створенні сприятливого навчального середовища.

Методи та інструменти експертизи освітнього процесу — це не просто технічні засоби контролю. Вони є важливим механізмом підтримки розвитку системи освіти, її модернізації та підвищення ефективності. Від того,

наскільки професійно й об'єктивно проведена експертиза, залежить довіра до освітніх інституцій, мотивація педагогів і якість підготовки молодого покоління.

Сучасна експертиза — це поєднання наукового аналізу, цифрових інструментів і педагогічної мудрості, що разом формують потужний потенціал для сталого розвитку освіти в Україні та світі [48].

Отже, експертиза освітнього процесу — це не просто перевірка чи контроль, а комплексна система дослідження, що поєднує кількісні показники, якісний аналіз і професійне судження експертів. Її ефективність залежить від поєднання різних методів, зваженого підходу до інтерпретації результатів та готовності освітнього середовища до змін. У сучасному світі експертиза виконує роль механізму забезпечення сталого розвитку освіти, адже саме вона допомагає визначити, наскільки навчальний процес відповідає викликам часу, очікуванням учасників та стратегічним цілям держави.

1.3. Особливості організації експертизи у закладах дошкільної освіти

Експертиза у закладах дошкільної освіти (ЗДО) — це комплексна система оцінювання, метою якої є визначення якості освітнього процесу, ефективності педагогічної діяльності, створення комфортних і безпечних умов для всебічного розвитку дитини. На відміну від шкіл чи університетів, експертиза у дошкільній сфері має свої унікальні особливості, адже об'єктом її уваги є не стільки навчальні результати, скільки розвиток, виховання, психологічне благополуччя та соціалізація дитини у ранньому віці.

У центрі уваги експертизи — дитина як головна цінність освітнього процесу. Метою є не просто перевірити дотримання стандартів, а виявити умови, які сприяють або перешкоджають гармонійному розвитку дошкільнят. Успішна експертиза має допомогти педагогам удосконалити роботу, знайти

ефективні методи виховання, підтримати творчу ініціативу вихователів та адміністрації, а не виконувати каральну функцію.

Дошкільна освіта є першою сходинкою в системі безперервної освіти, тому саме тут закладаються основи особистісного розвитку, формуються моральні, пізнавальні, комунікативні та емоційні навички. У цьому контексті експертиза покликана оцінити, наскільки освітнє середовище, педагогічні технології, взаємодія вихователів і батьків відповідають віковим потребам дітей [39].

Важливою особливістю є те, що експертиза у ЗДО має розвивальний характер. Вона спрямована не лише на контроль, а на стимулювання педагогів до вдосконалення професійної діяльності, впровадження інновацій, використання ігрових, арт-терапевтичних, інтегративних методик.

На відміну від шкільної освіти, де оцінюють рівень засвоєння знань, у дошкільній експертизі ключову роль відіграють такі параметри, як [21]:

- емоційне благополуччя дитини,
- розвиток базових життєвих компетентностей,
- індивідуальний прогрес,
- якість взаємодії з дорослими і дітьми,
- організація простору і предметного середовища.

Організація експертизи передбачає кілька взаємопов'язаних етапів: підготовчий, аналітичний, оціночний і підсумковий.

На підготовчому етапі визначається мета, завдання, об'єкти оцінювання, розробляються критерії та показники якості. Формується експертна група, яка може складатися як з внутрішніх фахівців закладу (вихователя-методиста, адміністрації або інших педагогічних працівників), так і зовнішніх експертів — представників органів управління освітою, психологів, методистів територіальних центрів, науковців.

Аналітичний етап передбачає збирання інформації про освітній процес — спостереження за роботою вихователів, аналіз документації, спілкування з дітьми, батьками, педагогами. Експерти вивчають розклад занять, добір

методів навчання і виховання, організацію спільної діяльності педагога з дітьми та їх вільного часу, участь дітей у сюжетно-рольових, творчих іграх, гуртках, святах [18, с. 80].

Під час оціночного етапу експерти аналізують відповідність освітнього процесу відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти (державного стандарту), рівень педагогічної та професійної компетентності вихователів, психологічний клімат у групах, стан та забезпечення матеріально-технічної бази. Велике значення має також оцінка інклюзивного середовища, наявність умов для дітей з особливими освітніми потребами, ресурсної кімнати, сенсорних осередків.

На підсумковому етапі формується експертний висновок, який містить не лише оцінку, а й конкретні рекомендації щодо поліпшення якості освітнього процесу, підвищення кваліфікації кадрів, удосконалення освітніх та виховних програм, покращення психологічного клімату.

Методи, які застосовуються в експертизі дошкільних закладів, мають бути делікатними, гуманними й адаптованими до дитячої психології. Найчастіше використовуються такі методи:

Педагогічне спостереження — основний інструмент оцінювання діяльності вихователя і дітей. Воно дозволяє побачити, як педагог спілкується з вихованцями, як організовує спільну діяльність, ігрову діяльність, прогулянки, чи створює умови для самостійності та трудової діяльності дітей. Також дає можливість побачити як взаємодіють між собою діти та дорослі, та діти між собою.

Спостереження допомагає виявити рівень активності, емоційного комфорту, залучення кожної дитини до спільної діяльності [12].

Інтерв'ю та бесіди — проводяться з адміністрацією, педагогами, батьками і навіть самими дітьми (у доступній для дітей формі). Так можна зрозуміти, як діти сприймають садок, чи комфортно їм, як оцінюють роботу вихователів батьки, які бачать проблеми та сильні сторони освітнього процесу.

Аналіз документації — включає вивчення плану роботи закладу, освітніх програм, календарних та перспективних планів педагогів, індивідуальних програм розвитку дітей з ООП, щоденників спостережень за дітьми, характеристик, планів роботи з батьками. Це дає змогу оцінити системність педагогічного процесу, науково-методичну базу, рівень планування діяльності.

Діагностичні методики — використовуються для вивчення рівня розвитку дітей (мовлення, мислення, моторики, соціальних навичок). Наприклад, методики «Кольоровий тест Люшера», «Дерево бажань», спостереження за ігровою діяльністю дозволяють оцінити емоційний стан дитини, рівень тривожності, розвиток уяви [7].

Анкетування педагогів і батьків — дозволяє зібрати дані про ставлення до освітнього процесу, рівень задоволеності, потреби в удосконаленні методик, бачення проблем розвитку дітей.

Експертне оцінювання освітнього середовища — передбачає аналіз умов, у яких перебувають діти: освітнього простору, естетичного оформлення груп та інших приміщень закладу дошкільної освіти в яких перебувають вихованці чи інші учасник освітнього процесу, матеріально-технічного забезпечення, наявності безпечних і функціональних зон для ігрової діяльності, навчання, відпочинку які відповідають віковим особливостям дітей відповідного віку.

Під час експертизи враховується низка критеріїв, що дозволяють комплексно оцінити якість дошкільної освіти [8]:

1. Психолого-педагогічний клімат: доброзичливість, довіра, емоційна безпека дітей.
2. Професійна компетентність педагогів: знання дитячої психології та педагогіки, володіння сучасними методиками та використання їх під час організації спільної діяльності, творчий підхід.
3. Індивідуалізація навчання і виховання: урахування особливостей розвитку кожної дитини.

4. Організація предметно-просторового середовища: безпечність, функціональність, естетика, відповідність віку дітей.
5. Взаємодія з батьками: партнерські відносини, спільна участь у виховному процесі, відкритість інформації.
6. Інноваційність освітнього процесу: використання інтерактивних технологій, арт-практик, STEM-елементів, методик Монтесорі чи Вальдорфської педагогіки.
7. Інклюзивність і доступність освіти: створення умов для дітей з особливими освітніми потребами.

Грамотно організована експертиза у ЗДО не лише визначає рівень відповідності закладу державним та нормативно-правовим вимогам, а й стає потужним механізмом професійного розвитку педагогічного колективу та й закладу загалом. Вона допомагає виявити сильні та слабкі сторони закладу, знайти резерви для вдосконалення, покращити методичну роботу з педагогами для підвищення їх кваліфікації, що буде позитивним для подальшого розвитку закладу. Завдяки експертизі створюються умови для обґрунтованих управлінських рішень зокрема в оновленні освітнього середовища, впровадженні інноваційних технологій, що в подальшому позитивно позначиться на розвитку закладу дошкільною освіти.

Крім того, результати експертизи використовуються для подальшого планування стратегії розвитку закладу дошкільної освіти, річного плану роботи, для формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, роботи з батьками і підвищення довіри батьків до закладу, педагогів та адміністрації. Експертиза також сприяє створенню атмосфери відкритості, довіри, обміну досвідом, співпраці між педагогами, психологами, адміністрацією [5, с. 28].

Особливості організації експертизи у закладах дошкільної освіти, з акцентом на суб'єкти, етапи, об'єкти та результати експертної діяльності, таблиця 1.2.

Таблиця 1.2

Особливості організації експертизи у закладах дошкільної освіти, з акцентом на суб'єкти, етапи, об'єкти та результати експертної діяльності

Компонент експертизи	Зміст та характеристика	Приклади проявів у практиці ЗДО
Мета експертизи	Забезпечення якості дошкільної освіти шляхом об'єктивного аналізу змісту, умов та результатів освітнього процесу	Виявлення сильних і слабких сторін роботи адміністрації; формування рекомендацій щодо вдосконалення навчально-виховної діяльності
Об'єкти експертизи	Освітня програма, план роботи закладу, плани педагогів, навчально-виховний процес, предметно-розвивальне середовище, кадрове забезпечення, взаємодія з батьками	Аналіз освітніх планів, оцінка якості занять, перевірка відповідності матеріальної бази вимогам безпеки та розвитку
Суб'єкти експертизи	Педагоги, адміністрація, психолог, старша медична сестра, представники органів управління освітою, батьківська громада	Робочі групи або комісії, що проводять моніторинг; незалежні експерти з науково-методичних центрів
Етапи експертної роботи	Підготовчий (визначення мети, критеріїв, складу експертів); аналітичний (збір інформації, спостереження, анкетування, інтерв'ю); узагальнюючий (аналіз результатів, формулювання висновків і рекомендацій)	Розроблення анкети для батьків, проведення спостереження за діяльністю вихователя, підготовка аналітичного звіту
Методи збору інформації	Педагогічне спостереження, анкетування, тестування, аналіз документації, діагностичні методики, інтерв'ю з педагогами та батьками	Спостереження за проведенням занять, оцінка розвитку дітей, анкетування вихователів щодо умов праці
Критерії оцінювання якості	Відповідність освітніх послуг державним стандартам, результативність виховного процесу, рівень професійної компетентності педагогів, задоволеність батьків	Позитивна динаміка розвитку дітей, високий рівень педагогічної культури, інноваційні підходи до організації середовища
Результати експертизи	Висновки про якість освітнього процесу, рекомендації щодо його вдосконалення, створення плану корекційних або розвивальних заходів	Корекція навчальних планів, підвищення кваліфікації педагогів, оновлення розвивального середовища
Значення експертизи для ЗДО	Підвищення ефективності управління, покращення якості освітніх послуг, формування позитивного іміджу закладу	Розроблення стратегії розвитку закладу, посилення співпраці з родинами, створення сприятливого освітнього середовища

Джерело: створено автором на основі [1,5,6, 30-34]

У сучасних умовах реформування освіти експертиза у закладах дошкільної освіти набуває системного, комплексного характеру. Вона розглядається не лише як контроль чи оцінювання діяльності, а як інструмент розвитку — спосіб осмислити власний педагогічний досвід, знайти резерви вдосконалення роботи з дітьми, створити сприятливі умови для навчання, виховання й соціалізації кожного вихованця.

Важливою особливістю сучасної експертизи є зміщення акценту з перевірки на партнерську взаємодію. Якщо раніше оцінювання часто сприймалося педагогами як формальна процедура, сьогодні воно перетворюється на діалог між експертами, адміністрацією, вихователями та навіть батьками. Такий підхід сприяє більшій відкритості, підвищує мотивацію педагогів до саморозвитку та вдосконалення власної роботи.

Окремої уваги заслуговує роль батьківської спільноти. Ефективна експертиза враховує думку батьків про рівень задоволеності освітнім процесом, якість комунікації з вихователями, комфортність середовища для дітей. Для цього використовуються анкетування, відкриті зустрічі, спільні консультації, що дозволяють поєднати погляд сім'ї та закладу на освітній процес [9, с. 50].

Ще одним новим аспектом є використання цифрових інструментів в експертизі. У сучасних ЗДО дедалі частіше застосовують електронні системи моніторингу, онлайн-опитування, цифрові карти спостережень за розвитком дітей, електронні звіти про результати експертизи. Це забезпечує оперативність збору даних, об'єктивність оцінювання та зручність аналізу результатів. Також цифровізація сприяє формуванню єдиної бази аналітичної інформації для подальшого планування освітньої діяльності.

Не менш важливою є психологічна культура експертів і педагогів. Успішна експертиза передбачає атмосферу довіри, поваги й конструктивної критики. Вихователі мають сприймати експертизу не як загрозу, а як можливість для професійного зростання. Для цього проводяться методичні тренінги, консультації, круглі столи, де педагоги обговорюють критерії

оцінювання, діляться досвідом, спільно шукають рішення в проблемних ситуаціях.

Важливу роль відіграє індивідуалізація експертизи. У кожному дошкільному закладі існують свої особливості — кількість дітей, профіль груп, матеріальна база, кадровий потенціал. Тому експертні перевірки не можуть бути уніфікованими. Сучасна експертиза спирається на принцип контекстності — тобто враховує конкретні умови роботи закладу та педагогічний стиль кожного колективу [2].

Ще однією новацією є самоекспертиза педагогічного колективу. Вона передбачає, що вихователі та методисти самостійно аналізують власну роботу, визначають сильні й слабкі сторони, а потім звіряють свої висновки з результатами зовнішньої експертизи. Такий підхід дозволяє вихователям не лише об'єктивно оцінювати себе, а й формувати внутрішню мотивацію до підвищення якості освітнього процесу.

Загалом, організація експертизи в дошкільних закладах сьогодні — це поєднання науково обґрунтованих методик, демократичного управління та гуманістичного підходу до дитини і педагога. Її головна мета полягає не у формальній оцінці, а у створенні умов для сталого розвитку дошкільної освіти, підвищення її якості та ефективності.

Отже, експертиза у закладах дошкільної освіти є не просто перевіркою, а важливим інструментом розвитку якості освіти, підвищення професійного рівня педагогів і забезпечення благополуччя дитини. Її особливістю є гуманістичний, розвивальний і партнерський підхід, що базується на розумінні унікальності кожної дитини.

Через систему експертизи дошкільна освіта постійно оновлюється, збагачується новими ідеями, підходами, методиками, що відповідають вимогам часу. А головним критерієм її успішності залишається щаслива, емоційно врівноважена дитина, яка з цікавістю пізнає світ і почувається у безпеці.

Висновки до розділу 1

Про необхідність проведення моніторингових досліджень якості дошкільної освіти вказано у відповідних нормативно-правових документах, а саме: Закон України «Про дошкільну освіту», в Методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти». Слід відмітити, що методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти розроблені з метою надання допомоги керівникам та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти в організації роботи з визначення політики забезпечення якості освітньої діяльності та формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Для держави поняття «якість дошкільної освіти» – підтвердження соціальної та економічної доцільності вкладених коштів (потреба суспільства в якісній освіті). Для дітей – це цікаве, корисне і щасливе проживання кожного дня в ЗДО, навчання в цікавій для них ігровій формі. Для батьків – це підготовка дітей до школи, конкретні результати освітньої роботи.

Методи та інструменти експертизи освітнього процесу — це не просто технічні засоби контролю. Вони є важливим механізмом підтримки розвитку системи освіти, її модернізації та підвищення ефективності. Від того, наскільки професійно й об'єктивно проведена експертиза, залежить довіра до освітніх інституцій, мотивація педагогів і якість підготовки молодого покоління. Сучасна експертиза — це поєднання наукового аналізу, цифрових інструментів і педагогічної мудрості, що разом формують потужний потенціал для сталого розвитку освіти в Україні та світі. Отже, експертиза освітнього процесу — це не просто перевірка чи контроль, а комплексна система дослідження, що поєднує кількісні показники, якісний аналіз і професійне судження експертів. Її ефективність залежить від поєднання різних методів, зваженого підходу до інтерпретації результатів та готовності освітнього середовища до змін. У сучасному світі експертиза виконує роль

механізму забезпечення сталого розвитку освіти, адже саме вона допомагає визначити, наскільки навчальний процес відповідає викликам часу, очікуванням учасників та стратегічним цілям держави.

Загалом, організація експертизи в дошкільних закладах сьогодні — це поєднання науково обґрунтованих методик, демократичного управління та гуманістичного підходу до дитини і педагога. Її головна мета полягає не у формальній оцінці, а у створенні умов для сталого розвитку дошкільної освіти, підвищення її якості та ефективності. Отже, експертиза у закладах дошкільної освіти є не просто перевіркою, а важливим інструментом розвитку якості освіти, підвищення професійного рівня педагогів і забезпечення благополуччя дитини. Її особливістю є гуманістичний, розвивальний і партнерський підхід, що базується на розумінні унікальності кожної дитини. Через систему експертизи дошкільна освіта постійно оновлюється, збагачується новими ідеями, підходами, методиками, що відповідають вимогам часу. А головним критерієм її успішності залишається щаслива, емоційно врівноважена дитина, яка з цікавістю пізнає світ і почувається у безпеці.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКСПЕРТИЗИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Організаційна характеристика закладу та особливості його освітньої діяльності

Дошкільний навчальний заклад № 672 загального типу є важливою ланкою у системі дошкільної освіти міста Києва. Він належить до комунальної власності територіальної громади столиці, інтереси якої, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування», представляє Київська міська рада — засновник закладу. Управління діяльністю дитячого садка здійснюється у межах компетенції засновника, а контроль і звітність заклад здійснює перед Дніпровською районною в місті Києві державною адміністрацією, що забезпечує дотримання вимог державних стандартів у сфері дошкільної освіти, санітарно-гігієнічних норм і безпеки дітей.

Мережею закладу передбачено функціонування п'яти вікових груп, які охоплюють різні етапи дошкільного розвитку дітей. Нині у закладі працюють [14]:

- одна група для дітей віком від 1,5 до 3 років (ясельна група);
- одна група для дітей від 3 до 4 років;
- одна група для дітей від 4 до 5 років;
- дві групи для дітей від 5 до 6 років, що готуються до вступу до школи.

Такий розподіл дає змогу організувати освітній процес відповідно до вікових та психологічних особливостей дітей, забезпечити послідовність навчально-виховної роботи й формування базових компетентностей майбутніх школярів.

Режим роботи закладу є п'ятиденним, що відповідає потребам батьків і освітнім завданням дитячого садка. Дві групи функціонують з 11-годинним

режимом роботи, що створює зручні умови для сімей, де батьки працюють повний робочий день. Решта трьох груп працюють за 10-годинним режимом, який забезпечує оптимальне поєднання навчально-виховної, ігрової, оздоровчої та відпочинкової діяльності дітей [14].

Заклад дошкільної освіти № 672 створює комфортне, безпечне та розвивальне середовище для кожної дитини, сприяючи її фізичному, інтелектуальному, моральному та емоційному становленню, а також готує вихованців до успішного навчання у школі.

В дошкільному навчальному закладі працює 16 педагогів: 10 вихователів, музичний керівник, інструктор з фізкультури, керівник гуртка, вчитель англійської мови, практичний психолог, вихователь-методист. Мають повну вищу освіту 13 педагогів, неповну вищу – 2 педагоги, один педагог навчається у ВНЗ.

Дані атестації на 31.05.2025 року: кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії» - 4; кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії» - 3; кваліфікаційна категорія «спеціаліст другої категорії» - 3; кваліфікаційна категорія «спеціаліст» - 1; тарифний розряд – 4. Нагороджені знаком «Вихователь-методист» - 3 [14].

Педагоги закладу забезпечують відповідність змісту освітньо-виховної роботи з дітьми дошкільного віку основним вимогам та концептуальним засадам Базового компонента дошкільної освіти України та освітнім програмам від 2 до 7 років «Дитина» (В.Огнев'юк) та «Впевнений старт» (Т.Піроженко). В освітньо-виховний процес впроваджуються елементи регіональної парціальної програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Я - киянин» (Г.Щекатунова). Робота гуртка «Мала академія дослідників» здійснюється за програмою «STREAM – освіта, або Стежинки у Всесвіт», робота вчителя англійської мови здійснюється за варіативною складовою програми «Дитина».

Календарне планування здійснюється за режимними моментами у наступних вікових групах: раннього віку № 7, молодша група № 4 та середня

група № 3. Групи: № 2 і № 8 (старша) – за «Книгами вихователя», які побудовані за блочно-тематичним принципом роботи з дітьми.

Протягом 2024/2025 навчального року педагогічний колектив працював над такими завданнями [14]:

1. Виховуємо патріотів змалечку. Кейс – технологія як спосіб формування соціально-громадянської компетентності дошкільників.

2. STREAM – освіта дошкільників у інтегрованому майкер-просторі.

Створити Lego – кімнату для розвитку інженерного мислення дошкільників

3. Розвиток мовленнєвої активності у дітей дошкільного віку через використання всіх компонентів мовлення у різних формах та видах дитячої діяльності.

Взаємодія з батьками вікових груп носить більш опосередкований характер, переважа індивідуальне спілкування в телефонному режимі. Окрім цього, щомісячно вихователями вікових груп споконується робота з батьками вікової групи на місяць. В плані можна відстежити, що переважають традиційні форми і методи роботи (консультації, інформації, поради, бесіди, обговорення). У всіх вікових групах закладу створено вайбер/телеграм групу для спілкування з нагальних питань з батьками вікової групи, як індивідуально, так і всією групою.

Вихователями вікових груп започатковано сучасну інтерактивну форму роботи з батьками як фотозвіт у вайбер групи «Так пройшов наш день» з метою ознайомлення батьків із формами роботи з дітьми вікової групи протягом дня.

Для батьків закладу та всіх, хто бажає познайомитися з роботою закладу дошкільної освіти № 672 створено та поповнюється контент у відкритій соціальній групі в мережі фейсбук «Заклад дошкільної освіти № 672», нажалі педагоги не активно приймають участь у наповненні.

Щодо матеріально-технічних та навчально-методичних умов можна сказати наступне: групові приміщення оснащені меблями та необхідним обладнанням. За рахунок місцевого бюджету заклад забезпечений миючими, та дезінфікуючими засобами.

В дошкільному навчальному закладі забезпечується медико-соціальні умови для вихованців закладу. Для цього функціонує: медичний кабінет, який укомплектовано необхідними медичними засобами та фахівцем (старша медична сестра Кісілюк Н.М.) [14]

Також для забезпечення психолого-педагогічних умов, у закладі працює практичний психолог (Демченко Л.В.)

Отож, проаналізувавши діяльність закладу дошкільної освіти за 2024/2025 навчальний рік, можна зробити висновок, що сильною стороною діяльності педагогічного колективу вважаємо [14]:

- стабільний, готовий до інновацій, середнього віку педагогічний колектив закладу дошкільної освіти;
- осучаснення освітнього процесу інноваційними освітніми технологіями;

Слабкою стороною діяльності педагогічного колективу вважаємо:

- педагоги не активно залучаються до методичної роботи;
- вихователі мало використовують сучасні технології у організації спільної діяльності;
- діти старшого дошкільного віку мають низький рівень предметно-практичної, технологічної компетентності.

Виходячи із переліку слабких сторін діяльності педагогічного колективу в 2025/2026 навчальному році спрямували роботу педагогічного колективу над наступними пріоритетними завданнями:

- STREAM – освіта дошкільників у інтегрованому майкер-просторі. Створення природничих стенд-музеїв для ознайомлення дітей з тісною інтеграцією людського життя і природи в контексті STREAM-освіти.

- Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дошкільників засобами інтерактивного розвивального середовищі
- Оптимізувати здоров'язберезувальне та ігрове середовище для формування і зміцнення здоров'я дошкільників, у тому числі дітей з ООП.
- Самооцінювання діяльності закладу за напрямом «Створення в закладі дошкільної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування» [14]

Загалом діяльність дошкільного навчального закладу № 672 загального типу можна охарактеризувати як стабільну, цілеспрямовану та ефективну. Заклад виконує свою головну місію — забезпечення якісної дошкільної освіти, всебічного розвитку дітей, їх соціальної адаптації та підготовки до навчання у школі.

Організаційна структура дитячого садка відповідає вимогам чинного законодавства України. Заклад підпорядковується Київській міській раді, що виступає засновником, та перебуває під контролем Дніпровської районної у місті Києві державної адміністрації. Це гарантує дотримання освітніх стандартів, санітарних норм і створення безпечних умов для вихованців.

Функціонування п'яти вікових груп дає змогу охопити дітей різних вікових категорій і забезпечити безперервність освітнього процесу від раннього до старшого дошкільного віку. Гнучкий режим роботи (10–11 годин) створює зручні умови як для дітей, так і для їхніх батьків, що сприяє підвищенню довіри громади до закладу.

У своїй діяльності колектив дитячого садка орієнтується на сучасні освітні стандарти, гуманістичні принципи виховання та розвиток кожної дитини як особистості. У закладі забезпечено належний педагогічний підхід, поєднання навчально-виховної, ігрової та оздоровчої роботи, що сприяє гармонійному розвитку дітей.

Таким чином, дошкільний навчальний заклад № 672 є прикладом ефективно функціонуючого комунального закладу, який успішно реалізує

державну політику у сфері дошкільної освіти, забезпечуючи дітям комфортні умови для навчання, розвитку й виховання.

2.2. Проведення експертизи та оцінка якості освітнього процесу

ECERS – це міжнародна методика моніторингових досліджень у закладах дошкільної освіти, для здійснення оцінювання за шкалою, яка містить підшкали, параметри та індикатори [48]. Аналіз джерел методики ECERS свідчать про її започаткування у другій половині XX в Європі, США, Азії, де вже близько півстоліття використовують її для оцінювання якості освіти. Методика ECERS існує у декількох версіях: ECERS-1, ECERS-R, проте вони мають вузьке спрямування – досліджують лише якість освітнього процесу. Удосконаленим варіантом методики, яка рекомендована до запровадження на теренах України є «Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти – ECERS-3».

Проведення експертизи та оцінки якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти №672 міста Києва є комплексним і багаторівневим процесом, який охоплює аналіз організації освітнього середовища, змісту програм, професійної компетентності педагогів, результатів розвитку дітей та ефективності управлінських рішень. Така оцінка є необхідною умовою забезпечення стабільного підвищення якості освіти, відповідності діяльності закладу вимогам державних стандартів, а також формування сприятливого, безпечного, інклюзивного середовища для всебічного розвитку дітей дошкільного віку.

Першим етапом експертизи є глибоке та системне вивчення нормативно-правового забезпечення діяльності ЗДО №672. На практиці цей процес передбачає не лише формальне ознайомлення з документами, але й їх змістовий аналіз на предмет відповідності чинному законодавству, оновленим державним стандартам та сучасним вимогам дошкільної освіти.

Експерти починають із перевірки наявності та актуальності освітньої програми, за якою працює заклад. У ЗДО №672 застосовуються наступні програми, що рекомендовані МОН [14]:

- «Дитина» (редакція після 2021 року),
- «Впевнений старт»,
- та парціальні програми з формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку “STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт” за освітнім напрямом “Математика. Логіка, або Пізнаємо красу чисел і геометричних фігур” та за освітнім напрямом “Природничі науки, або Подорож Всесвітом”, а також регіональна парціальна програма «Я киянин».

Також експерти аналізують, чи доповнює заклад основну програму власними авторськими методичними розробками, чи створюється власно освітня програма. Наприклад, у ЗДО №672 можуть бути створені авторські сценарії інтегрованих занять, методики розвитку сенсорики, картотеки ігор або власні технологічні карти освітніх процесів.

Особливу увагу приділяють річному плану роботи: оцінюється його структурованість, логічність, відповідність нормативно-правовим документам та стратегічним завданням закладу. Перевіряється, чи містить план заходи з підвищення якості освіти, роботи з батьками, професійного зростання педагогів, інклюзивної практики, охорони праці та протипожежної безпеки.

Важливою частиною експертизи є аналіз Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти (ВСЗЯО). У ЗДО №672 експерти звертають увагу на те, чи здійснює адміністрація регулярний моніторинг освітнього процесу, чи проводяться внутрішні аудити, анкетування батьків, самооцінка педагогів, аналіз результатів навчально-виховної діяльності. Практика показує, що ефективна ВСЗЯО включає [56-60]:

- щоквартальний моніторинг розвитку дітей;
- аналіз відвідування;
- контроль за освітнім середовищем;

- фіксацію інцидентів із безпеки життєдіяльності;
- перегляд методичних підходів.

Не менш важливою складовою є перевірка інклюзивної складової, адже ЗДО №672 приймає дітей з різними освітніми потребами. Експерти аналізують індивідуальні програми розвитку (ІПР), плани корекційно-розвиткової роботи, взаємодію вихователів із асистентом вихователя чи дитини та фахівцями інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). У практичному вимірі це включає огляд спеціально створених розвивальних зон, наявність ресурсної кімнати, дидактичних матеріалів та сенсорних осередків для розвитку моторики, мовлення, емоційної сфери, а також дотримання вимог до безпечного та доступного освітнього середовища.

Під час експертизи враховується і те, наскільки персонал закладу дотримується положень охорони праці та техніки безпеки чи проводяться інструктажі. У ЗДО №672 перевіряються журнали інструктажів та їх вчасне проведення, акти обстеження приміщень, наявність аптечок, справність евакуаційних виходів і відповідність ігрових зон віковим особливостям та санітарним нормам. Практика роботи показує, що належний рівень безпеки є важливою умовою якісного освітнього процесу та одним з критеріїв оцінювання діяльності закладу.

Таким чином, детальний аналіз нормативно-правового забезпечення дозволяє сформулювати комплексне уявлення про те, наскільки ЗДО №672 організовує свою діяльність відповідно до державних вимог, як реалізує освітні програми та як забезпечує права кожної дитини на доступну, якісну й безпечну дошкільну освіту. Також, дає можливість визначити рівень узгодженості внутрішніх документів (наказів, положень) відносно до чинного законодавства, ефективність управлінських рішень, роботи адміністрації закладу та готовності колективу до впровадження сучасних підходів, які є важливими для стабільного розвитку закладу та підвищення якості освітнього процесу.

Елементи нормативно-правової експертизи ЗДО №672 та їх практичний аналіз, таблиця 2.1.

Таблиця 2.1

Елементи нормативно-правової експертизи ЗДО №672 та їх практичний аналіз

Елемент експертизи	Що аналізується	Практичні приклади в ЗДО №672
Освітня програма закладу	Відповідність програмі, оновлення, наявність парціальних програм	Використовується програма «Дитина», «Впевнений старт». Парціальні програми «Я – Киянин» та «Парціальна програма формування культури інженерного мислення дітей передшкільного віку». Додатково використовують — авторські технологічні карти занять.
Річний план роботи	Логіка, структура, узгодженість із завданнями закладу	План включає заходи з професійного розвитку педагогів, місячники безпеки, моніторинги розвитку дітей.
Положення про ВСЗЯО	Наявність внутрішніх аудитів, самооцінки, моніторингу	Щороку запроваджено проводити аналіз освітнього середовища, анкетування батьків і педагогів.
Інклюзивна складова	ІПР, робота асистента, корекційні заняття	Є діти з ООП. Розроблені ІПР. Проводяться заняття практичного психолога, співпраця з ІРЦ.
Накази, протоколи, положення	Актуальність документів, відповідність законодавству	Наявні оновлені накази щодо організації освітнього процесу, інструкції з безпеки.
Безпека життєдіяльності	Інструкції, журнали, стан приміщень	Регулярні інструктажі. Приміщення відповідають санітарним нормам. Є евакуаційні схеми й аптечки.
Матеріально-технічне забезпечення	Наявність дидактичних матеріалів, меблів, іграшок	Оновлені центри активності, сучасні дидактичні ігри, сенсорні матеріали.

Джерело: створено автором

Наступним напрямом є оцінка освітнього середовища, яке розглядається як ключовий чинник розвитку особистості дитини так як воно має бути безпечним, здоровим та відповідати віковим особливостям дошкільників . У процесі експертизи аналізується матеріально-технічна база: меблі, освітні та дидактичні матеріали, наявність, ігрові зони, безпечність приміщень, організація простору для активної та спокійної діяльності. ЗДО №672, як правило, має різноманітні тематичні осередки —

художньо-творчий, мовленнєвий, математичний, природничий, сенсорний, театралізований, патріотичний. Експерти звертають увагу на доступність матеріалів для дітей, їх оновлення, відповідність віковим особливостям та сучасним вимогам. Важливим критерієм є також естетика середовища: кольорова гама, освітлення, мікроклімат у групах, наявність дитячих робіт, які сприяють формуванню позитивної емоційної атмосфери [42, с. 12].

Внутрішній моніторинг якості освітнього середовища за методикою ECERS-3 у ЗДО №672 здійснювала експертна комісія, до складу якої входили троє фахівців: директор, вихователь-методист та вихователь — представник робочої групи, що відповідає за формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Спостереження проводилися в усіх дошкільних групах (окрім ясельних) відповідно до параметрів обраної підшкали методики. Групи раннього віку оцінювалися окремо — за методикою ECERS-R, що спеціально адаптована для аналізу особливостей середовища дітей раннього віку.

Під час моніторингу експерти фіксували різні ситуації та відзначали їх відповідями «так» або «ні», після чого виставляли бали згідно з рівневою шкалою [40, с. 60]:

1 бал — «незадовільно», 3 — «задовільно», 5 — «добре», 7 — «відмінно».

За результатами було отримано об'єктивні показники за напрямом «Освітнє середовище закладу дошкільної освіти», що дозволило виявити сильні сторони простору та напрями, які потребують удосконалення. Найвищі оцінки отримали показники, пов'язані з умеблюванням для догляду, гри та навчання, а також з організацією групового простору. Фахівці відзначили, що групи забезпечені необхідними меблями для щоденних рутин, пізнавальної діяльності та різних видів ігор. Меблі підібрані з урахуванням вікових особливостей дітей, мають належний технічний і санітарний стан.

Певне зниження балів за параметром «Внутрішній простір» пов'язане з відсутністю достатніх елементів адаптації для маломобільних дітей.

Показник «Візуальне оформлення простору, пов'язане з дітьми» оцінено як задовільний. У групах наявні матеріали для візуального супроводу діяльності: виставки дитячих робіт, світлини вихованців, тематичні ілюстрації, також в більшості груп використовується технологія «Стіни, що говорять». Педагоги активно використовують їх у щоденній роботі — під час ранкових зустрічей, організації чергувань, навчальних моментів. Але в деяких групах переважають надто яскраві кольори шпалер та переснащення візуальними матеріалами супроводу, що створюють не надто естетичний вигляд, також деякі групи потребують косметичного ремонту.

Найнижчі бали заклад отримав за параметрами «Місця для усамітнення», «Простір для розвитку великої моторики», «Обладнання для розвитку великої моторики». Під час моніторингу встановлено, що в групах відсутні спеціально облаштовані куточки, де дитина могла б побути наодинці, зняти напруження чи відновити свій емоційний баланс. У приміщеннях є окремі зони зі столом, стільцем і полицею та ігровими чи творчими матеріалами, або куточки з кріслами і м'якими іграшками але вони більшою мірою орієнтовані на індивідуальну або парну діяльність, а не на повну емоційну ізоляцію [48, с. 52].

На території закладу наявний спортивний майданчик для розвитку великої моторики однак він потребує модернізації: монтаж гумового покриття, встановлення огорожі, монтаж нового, сучасного безпечного обладнання. В закладі також наявна спортивна зала однак вона потребує ремонту та осучаснення. Матеріально-ігрове забезпечення для рухової активності також потребує оновлення та поповнення.

Усі результати, отримані за підшкалою «Простір і вмеблювання», експертна комісія узагальнила у профілі ECERS-3, після чого дані були оброблені та представлені у вигляді середніх значень на рисунку 2.1.

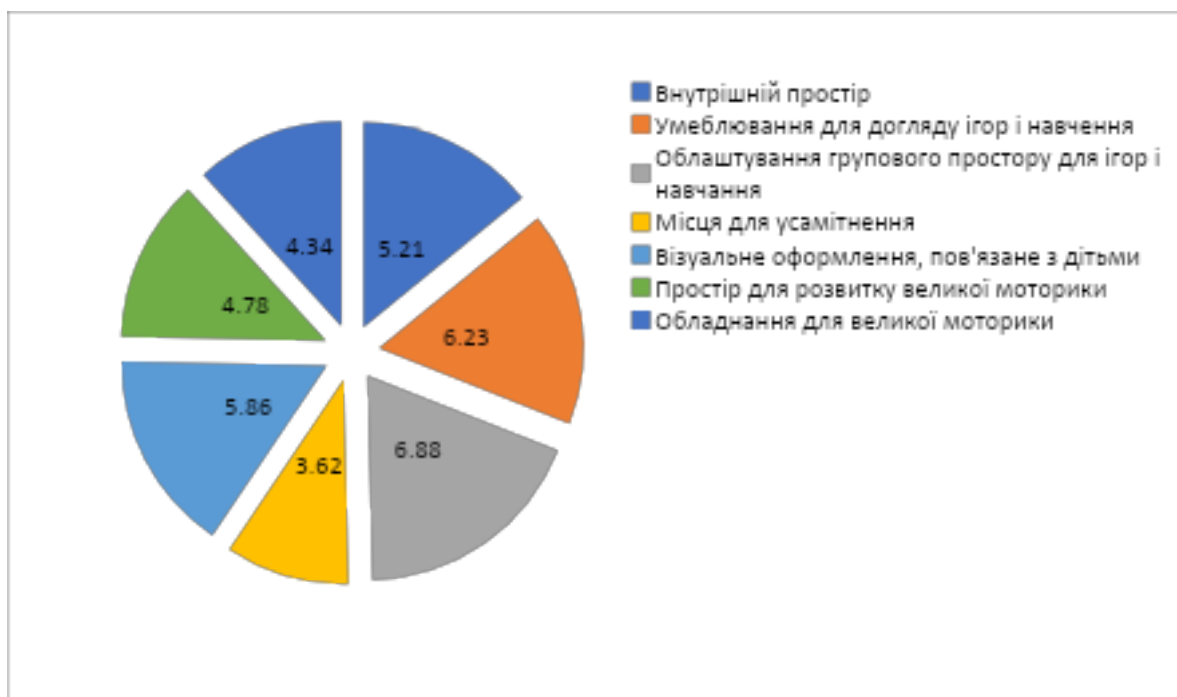

Рис. 2.1. Результати внутрішнього оцінювання за методикою ECERS–3 підшкала «Простір і вмеблювання»

Наступним завданням, яке ставили перед собою члени робочої групи було визначення впливу освітнього простору на якість освіти дошкільників. Щоб дослідити якість знань дітей, експерти ознайомились із результатами моніторингових вивчень відповідно до «Моніторингу досягнень додеей дошкільного віку згідно Базового компонента дошкільної освіти» який проведений у кінці навчального року в усіх вікових групах. Узагальнені показники досягнень здобувачів дошкільної освіти наводимо у відсотковому еквіваленті (рис. 2.2).

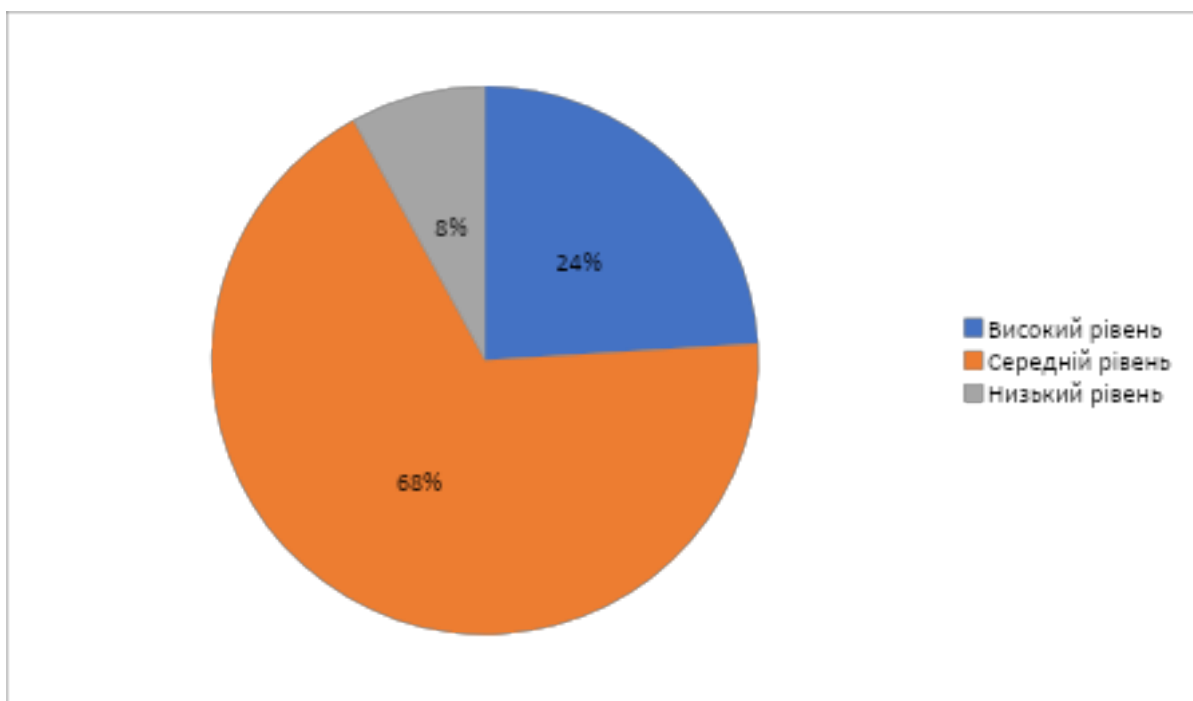

Рис. 2.2. Зведені результати моніторингових вивчень здобувачів дошкільної освіти

Досліджуючи результати досягнень здобувачів дошкільної освіти можна зробити висновок, що недоліки, виявлені в процесі оцінювання освітнього середовища суттєво не вплинули на якість освіти. Більшість дошкільників мають середній рівень засвоєння знань програми, четвертина – засвоїли програму на високому рівні, низький рівень знань у незначній кількості дошкільників.

Важливим напрямом експертизи за методикою ECERS-3 є ґрунтовна оцінка професійної діяльності педагогів, яка здійснюється шляхом безпосереднього спостереження у всіх вікових групах, аналізу освітніх ситуацій та педагогічних практик. Цей процес не обмежується формальним оглядом занять — експерти ECERS-3 мають спостерігати та фіксувати реальну поведінку педагогів у природних умовах: під час ранкових прийомів, організованої спільної діяльності, прогулянок, вільної гри, харчування та моментів переходів.

У процесі спостереження експерти оцінювали такі ключові параметри [36, с. 20]:

1. Взаємодія з дітьми (Interaction)

Під час роботи в групах експерти звертали увагу на те, як педагоги:

- реагують на ініціативи дітей;
- підтримують їх емоційно;
- організовують безконфліктну взаємодію;
- допомагають вирішувати суперечки без примусу.

У декількох групах зафіксовано приклади позитивної практики:

вихователь під час спільної діяльності чи вільної гри присідає до рівня очей дитини, слухає її, уточнює потреби, пропонує альтернативи поведінки, якщо виникає конфлікт.

Це відповідає високим рівням ECERS-3 (5–7 балів).

Водночас відзначено ситуації, де педагоги використовували переважно інструктивний стиль, а не партнерську взаємодію. Такі випадки знижували оцінку.

2. Педагогічні технології та методи роботи (Language and Literacy, Learning Activities)

Експерти аналізували, як педагоги організовують пізнавальну та мовленнєву діяльність. У ЗДО №672 спостерігались такі практичні приклади:

- проведення інтерактивних дидактичних ігор («знайди пару», «класифікуй предмети», «хто зайвий?»);
- використання методу відкритих запитань: «Як ти думаєш, що буде, якщо...?» — що відповідає вимогам високих рівнів ECERS-3;
- залучення дітей до експериментування (дослідження піску, води, природних об'єктів);
- створення проблемних ситуацій, де діти мають шукати рішення разом.

Позитивним було й те, що вихователі давали дітям можливість завершувати думки, стимулювали розгорнуте мовлення, проводили спільне читання з обговоренням.

3. Стиль мовлення і культура комунікації педагога (Interactions)

Експерти ECERS-3 фіксують не лише зміст слів, а й тон, тембр, частоту зауважень.

У більшості груп помічено:

- доброзичливий, спокійний тон;
- чіткі, але ненасильницькі інструкції;
- використання заохочувальних фраз: «Спробуй ще», «Чудова ідея», «А давай подумаємо разом».

Окремі випадки «поспішного» мовлення, відсутності пояснень або неконструктивних зауважень відзначали як недоліки.

4. Організація дитячої самостійності (Personal Care Routines, Activities)

За методикою ECERS-3 важливо, щоб педагог не робив за дитину те, що вона може виконати сама.

У ЗДО №672 експерти зафіксували такі позитивні приклади:

- діти самостійно накривали на столи, розкладали матеріали до занять;
- діти мають змогу чргувати в куточку природи (годувати рибок, поливати квіти);
- мали змогу обирати іграшки та вид діяльності;
- в старших групах діти допомагали застеляти ліжка;
- вихователь лише м'яко скеровував процес.

Проте в окремих групах педагог надмірно контролював кожен крок дітей, що вплинуло на оцінку.

5. Робота з батьками та педагогічною командою (Staff and Family Needs)

Хоч ECERS-3 не оцінює це окремим показником, але експерти аналізували:

- які форми співпраці використовуються;
- як організований інформаційний простір для батьків;
- чи є взаємодія між педагогами під час організації діяльності.

У ЗДО №672 позитивно відзначено:

- наявність тематичних стендів з інформацією яка оновлюється;
- наявна практика фото- та відеозвітів для батьків;
- створено сторінку у Фейсбук де адміністрація закладу висвітлює

фото та відео матеріали життя закладу;

- узгодженість дій вихователя та помічника вихователя.

6. Гнучкість педагога та адаптація методик під потреби дітей (Inclusion)

Експерти оцінювали, чи вміє педагог:

- адаптувати завдання під різні рівні розвитку;
- забезпечити участь дітей з ООП;
- використовувати диференційований підхід.

У декількох групах зафіксовано приклади успішної інклюзивної практики:

- вихователь змінює тривалість завдання для окремої дитини, спрощує інструкцію, використовує візуальні підказки.

Недоліком було те, що не всі педагоги використовують альтернативні форми комунікації (піктограми, картки вибору).

Узагальнення показало, що педагоги ЗДО №672 загалом демонструють високий рівень професійної діяльності, особливо в частині інтерактивних методів, ігор і створення сприятливого психологічного клімату. Проте потребують вдосконалення такі напрями:

- організація місць для усамотнення дітей;
- ширше застосування інклюзивних адаптацій;
- зменшення надмірного директивного стилю у частини вихователів;
- підвищення використання мовленнєво-розвивальних стратегій.

Важливим етапом експертизи якості освітнього процесу є оцінка реальних результатів розвитку дітей. У ЗДО №672 ця робота проводилася відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, але з акцентом на практичні досягнення дитини, її здатність застосовувати набуті навички у повсякденній діяльності.

Спостереження здійснювалися під час ранкових зустрічей, організованих занять, прогулянок, сюжетно-рольових ігор, самостійної діяльності. Експерти фіксували, чи вміє дитина [27, с. 106]:

- формулювати власні висловлювання;
- ставити запитання та підтримувати діалог;
- взаємодіяти з ровесниками під час гри;
- виконувати інструкції педагога;
- проявляти ініціативу в діяльності;
- самостійно вдягатися, сервірувати стіл, підтримувати порядок;
- користуватися приладдям, ножицями, олівцями, дрібними іграшками для розвитку моторики.

У старших групах діти ЗДО №672 демонстрували високий рівень готовності до школи: багато хто впевнено виконував графомоторні вправи, знав букви, орієнтувався у кількості та просторових поняттях («вище — нижче», «праворуч — ліворуч»), вмів працювати у парі. Під час спостереження експерти зафіксували випадки, коли діти самостійно організовували сюжетні ігри («магазин», «лікарня», «школа»), розподіляли ролі, узгоджували дії — що є свідченням сформованості соціальної та комунікативної компетентності.

Паралельно проводилися опитування педагогів та батьків щодо динаміки розвитку дітей. Батьки відзначали позитивні зміни у мовленні, самообслуговуванні та здатності до співпраці, а педагоги — підвищення рівня навчальної мотивації та інтересу до пізнавальної діяльності.

Під час експертизи значну увагу приділяють управлінським процесам, адже саме вони визначають стабільність та якість роботи закладу. У ЗДО №672 експерти проаналізували:

- наявність систематичного внутрішнього моніторингу якості освіти;
- роботу методичних об'єднань та творчих груп;
- проведення педагогічних рад та педагогічних годин;
- електронний документообіг;
- участь педагогів у міських курсах підвищення кваліфікації, конкурсах, районних виставках;
- проведення майстер-класів, консультацій, відкритих заходів.

Практичні спостереження підтвердили, що керівництво закладу активно використовує сучасні інструменти управління. Наприклад, педагоги звітують у Google-формах, проходять онлайн-опитування щодо потреб професійного зростання, щомісяця проводяться педагогічні години з обговоренням проведеної роботи за місяць а результати внутрішнього моніторингу регулярно обговорюються на педагогічних радах.

Співпраця з батьками у ЗДО №672 організована на достатньому рівні: проводяться спільні STEM-заходи, спортивні свята, родинні акції, інформаційні зустрічі з психологом але активність батьків нажалі на середньому рівні. Батьки долучаються до створення інклюзивного середовища.

Експерти також аналізували якість супроводу дітей з особливими освітніми потребами. У практиці ЗДО №672 було виявлено:

- створення ресурсної кімнати з сенсорним осередком;
- створення команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП;
- наявність індивідуальних програм розвитку (ІПР);
- проведення сенсорних та корекційних занять;

- використання візуальних розкладів, піктограм, сенсорних коробок;
- організацію «тихого простору» для дітей, які потребують емоційної регуляції.

Психолог закладу проводить діагностику емоційного стану, групові тренінги, консультації для батьків. Це забезпечує комплексний підхід до розвитку кожної дитини.

Практичні результати експертизи якості освітнього процесу у ЗДО №672, таблиця 2.2.

Таблиця 2.2

Практичні результати експертизи якості освітнього процесу у ЗДО
№672

Напрямок експертизи	Практичні прояви в діяльності ЗДО №672	Висновок експертів
Розвиток мовлення	Діти складають розповіді за картинками, підтримують діалог, ставлять запитання.	Високий рівень мовленнєвої компетентності.
Пізнавальний розвиток	Проводяться експерименти з водою, піском; діти класифікують предмети, рахують, орієнтуються у просторі.	Сформована навчальна мотивація, готовність до школи.
Моторика	Використання Монтессорі-матеріалів, графомоторних вправ, фізкультурних зон.	Високий рівень сформованості дрібної та великої моторики.
Соціальна компетентність	Діти самостійно розподіляють ролі у грі, виконують правила групи, допомагають одне одному.	Позитивний соціальний розвиток, вміння працювати в команді.
Самообслуговування	Діти сервірують столи, прибирають ігрові зони, одягаються самостійно.	Відповідає віковим вимогам.
Управлінська діяльність	Електронний моніторинг, педради, участь у міських проєктах, методична робота, ІКТ.	Ефективна внутрішня система забезпечення якості освіти.
Інклюзія та супровід	ІПР, сенсорні заняття, візуальні підказки, робота психолога.	ЗДО забезпечує якісний інклюзивний супровід.

Співпраця з батьками	Відкриті заняття, консультації, спільні заходи, інформаційні платформи.	Партнерська модель взаємодії.

Джерело: створено автором

Таким чином, проведення експертизи та оцінки якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти №672 міста Києва дозволяє отримати повне та об'єктивне уявлення про всі ключові аспекти його функціонування — від організації освітнього середовища до результативності розвитку вихованців. Комплексний підхід до аналізу дає змогу не лише визначити сильні сторони, такі як високий рівень професійності педагогів, ефективна внутрішня система забезпечення якості, налагоджена співпраця з батьками та наявність сучасних освітніх ресурсів, але й своєчасно окреслити напрями, які потребують удосконалення. Зокрема, це може стосуватися модернізації дидактичних матеріалів, посилення STEM-напрямів, подальшого розвитку інклюзивної практики, удосконалення цифрової інфраструктури та впровадження інноваційних методів навчання.

Проведена експертиза слугує не формальним контролем, а дієвим механізмом стратегічного розвитку ЗДО. На її основі керівництво може приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати підвищення кваліфікації педагогів, розширювати партнерські програми, удосконалювати психолого-педагогічний супровід дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами. У результаті формується освітнє середовище, яке відповідає сучасним стандартам, є безпечним, комфортним і стимулює кожну дитину до пізнання, творчості та самостійності [8].

Отже, систематичне проведення експертизи — це фундамент якісного управління дошкільним закладом. Воно забезпечує не лише підвищення ефективності педагогічної роботи, але й створює оптимальні умови для гармонійного розвитку кожного вихованця, що є основним пріоритетом ЗДО

№672 та важливою умовою успішної підготовки дітей до подальшого навчання у школі.

2.3. Розроблення рекомендацій щодо вдосконалення експертизи якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти

Підвищення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти є одним із ключових чинників, що визначають ефективність і результативність усього освітнього шляху дитини. На етапі дошкілля закладаються основи особистісного розвитку, формується емоційна стабільність, мотивація до пізнання, базові комунікативні та соціальні навички, тому будь-які недоліки в організації освітнього процесу можуть мати довготривалі наслідки. У контексті діяльності ЗДО №672 міста Києва питання забезпечення якості набуває ще більшого значення, адже заклад функціонує в умовах підвищеної відповідальності та суспільного запиту на сучасну, безпечну й компетентнісно орієнтовану дошкільну освіту.

Заклад дошкільної освіти №672 орієнтується на формування компетентної, соціально адаптованої, психологічно стійкої та творчої особистості. Це потребує не лише відповідної матеріально-технічної бази, а й високого рівня професійної майстерності педагогів, гнучких освітніх методик, комфортного та безпечного освітнього середовища та дієвої взаємодії закладу з батьками. Саме тому системний підхід до оцінювання освітнього процесу є не формальною процедурою, а важливим інструментом стратегічного розвитку закладу.

Проведення комплексного аналізу та експертизи дозволяє отримати всебічну картину функціонування закладу: від умов перебування дітей і методичного забезпечення педагогів до результатів розвитку вихованців і рівня управлінської діяльності. Такий підхід дає змогу не лише фіксувати поточний стан, а й виявляти приховані проблеми, тенденції та ризики, які

можуть стримувати розвиток освітнього середовища. Наприклад, інколи на перший погляд задовільні умови можуть приховувати нестачу інноваційних практик або нерівномірний професійний рівень педагогічних кадрів. Або ж високі показники дитячих досягнень можуть супроводжуватися недостатньою психологічною підтримкою чи низьким рівнем цифрової компетентності педагогів [6].

Результати експертизи слугують базою для формування практичних рекомендацій, які мають спрямовуватися на реальні потреби конкретного закладу. Вони дозволяють визначити пріоритетні напрями вдосконалення, розробити реалістичний план дій, підсилити сильні сторони та усунути недоліки. Завдяки такому підходу ЗДО №672 отримує можливість планувати розвиток не інтуїтивно, а на основі даних, що підтверджують необхідність певних змін, а саме: оновлення освітнього середовища яке буде безпечним для дітей, підвищення кваліфікації педагогів, модернізації освітніх технологій, розширення взаємодії з батьками та посилення інклюзивних практик.

У ході спостереження встановлено, що освітній процес у більшості груп ЗДО №672 побудований переважно на традиційних формах навчання: фронтальних заняттях, колективних бесідах, демонстраційних прийомах. Хоча такі методи відповідають базовим вимогам освітньої програми, вони не забезпечують повною мірою розвиток дослідницької активності, самостійності та критичного мислення дітей.

Практично це проявляється у тому, що [23]:

- рідко організовуються дослідницькі практикуми, сенсорні експерименти, проєктні дні, утворення мінілабораторій;
- недостатньо використовуються методики розвитку емоційного інтелекту (картки емоцій, казкотерапія, рольові ігри на емпатію);
- не проводяться системні вправи на розвиток soft skills — командної роботи, уміння домовлятися, презентувати результати;

— в деяких групах заняття проходять у стилі “вихователь говорить — діти слухають”, що зменшує активність дітей.

Це свідчить про необхідність переходу до більш діяльнісного та інтерактивного формату навчання.

Хоча заклад має технічні можливості (нажаль в недостатній кількості), цифрові інструменти використовуються нерівномірно. Їх застосування здебільшого обмежено:

- демонстрацією відеороликів;
- електронними повідомленнями батькам;
- наповненням групових чатів фотозвітами.

При цьому майже не застосовуються digital-інструменти, які могли б активізувати освітній процес [23]:

- дитячі інтерактивні ігрові платформи (Mozaik Education, LogicLike);
- мультимедійні дошки для розв’язання завдань;
- інтерактивні навчальні історії, віртуальні прогулянки;
- онлайн-симуляції природних явищ (вулкан, зміна пір року, дослідження тіні).

Наявні ресурси використовуються лише частково через недостатній рівень цифрової грамотності педагогів або відсутність системних навичок інтеграції цифрових інструментів у заняття.

У різних групах було зафіксовано значні відмінності у професійному рівні педагогів:

- одні педагоги активно впроваджують інтегровані заняття, квести, STEM-ланцюжки, проєктне навчання;
- інші — продовжують працювати за шаблонними конспектами, що не враховують індивідуальні потреби дітей.

Практичні прояви проблеми:

- нерівномірний рівень сформованості мовленнєвих та пізнавальних навичок дітей у різних групах;

- різний рівень якості зворотного зв'язку: в одних групах вихователі підтримують відкриту комунікацію, в інших — взаємодія обмежується поверхневими коментарями;

- відсутність системи наставництва, що дозволила б педагогам обмінюватися практиками.

У ЗДО №672 інклюзивне навчання, хоча й організоване, у практичній реалізації зустрічає певні труднощі, що потребують уваги та корекції. Зокрема, в закладі відсутні асистенти вихователів та помітна недостатня кількість адаптованих навчальних матеріалів, тактильних карток та сенсорних панелей, які могли б допомогти дітям з особливими освітніми потребами (ООП) більш активно залучатися до освітнього процесу. Крім того, у деяких групах відсутні структуровані індивідуальні освітні траєкторії, які дозволяють педагогу планувати діяльність відповідно до рівня розвитку кожної дитини. Відсутність асистентів вихователів, як наслідок, обмежена кількість спільних занять для дітей з ООП у групі знижує ефективність інклюзивної практики. На практиці це проявляється у дефіциті регулярних сенсорних інтеграцій, ігор на розвиток просторових навичок та логопедичних вправ, що, у свою чергу, впливає на загальний розвиток дитини.

Ще однією суттєвою проблемою є нестача сучасних дидактичних матеріалів та STEM-обладнання, необхідного для впровадження інноваційних методик навчання. Хоч в закладі і облаштована LEGO кімната але для якісної організації дослідницької та проектної діяльності закладу бракує конструкторів LEGO Education, наборів для експериментів (“Юний фізик”, “Світло і тінь”, “Електрика для дітей”), луп, мікроскопів та колекцій природного матеріалу. Також відсутні цифрові сенсорні панелі та інтерактивні столи, які могли б активізувати пізнавальну діяльність дітей, а набори для розвитку емоційного інтелекту (емоційні куби, картки емоцій, панелі настрою) використовуються обмежено. Матеріали, що є в наявності,

частково застарілі та зношені, що ускладнює впровадження сучасних технологій навчання та дослідницької діяльності [29].

Не менш важливою є потреба у посиленні співпраці з батьками. Хоча частина батьків активно долучається до заходів, майстер-класів і проєктів, інша частина обмежується лише читанням повідомлень у групових чатах. Практика показує, що бракує інтерактивних батьківських клубів, тематичних зустрічей з педагогами, психологами та логопедами, а також недостатня участь сімей у створенні освітніх продуктів — проєктів, виставок, експозицій. Це створює ризик недостатньої підтримки навчального процесу з боку родини та зменшує ефективність формування партнерських відносин між закладом і батьками.

Особливу увагу слід приділити організації психологічного супроводу дітей та педагогів. В умовах воєнного стану психоемоційний стан дошкільників та педагогів потребує особливої підтримки, проте психологічні тренінги з педагогами проводяться нерегулярно, а арт-терапія та казкотерапія з дітьми застосовуються лише фрагментарно. Відсутня система тижневого графіка психологічних активностей, а також недостатньо вправ на розвиток стресостійкості, саморегуляції та емоційної грамотності. На практиці це проявляється у підвищеній тривожності дітей та педагогів, потребі у додатковому емоційному супроводі та виникненні труднощів під час адаптації до освітнього середовища.

Загалом, ці проблеми взаємопов'язані: нестача ресурсів ускладнює реалізацію інклюзивних практик, а обмежена взаємодія з батьками і недостатня кількість психологічних занять додатково знижують ефективність освітнього процесу. Вирішення цих питань потребує комплексного підходу з боку адміністрації закладу, що передбачає оновлення матеріально-технічної бази, системну підтримку педагогів в підвищенні кваліфікації, регулярну організацію психологічних тренінгів як з педагогами так і з вихованцями та активну роботу із залучення батьків.

Виявлені проблеми та їхній практичний вплив на освітній процес ЗДО
№672, таблиця 2.3.

Таблиця 2.3

Виявлені проблеми та їхній практичний вплив на освітній процес
ЗДО №672

Проблема	Практичний прояв у діяльності ЗДО	Потенційні наслідки для дітей
Недостатня варіативність методик	Заняття здебільшого фронтальні, мало дослідів, інтерактиву	Зниження пізнавальної активності, слабший розвиток критичного мислення
Обмежене використання цифрових інструментів	Мінімальне застосування мультимедійних ресурсів	Менш сучасний формат навчання, нижча мотивація
Неоднорідність педагогічної майстерності	Різна якість занять у групах	Нерівні освітні можливості дітей
Труднощі інклюзивної практики	Мало адаптованих матеріалів, слабка робота асистентів	Зниження ефективності освіти дітей з ООП
Нестача STEM-обладнання	Відсутність лабораторних наборів, конструкторів, сенсорних панелей	Обмежений розвиток дослідницьких та технічних навичок
Низька активність батьків	Нерегулярна участь у заходах, слабка комунікація	Зменшення сімейної підтримки освітнього процесу
Недостатня кількість психологічних тренінгів	Нерегулярні зустрічі, мало арт-терапії	Підвищення тривожності, складнощі адаптації

Джерело: створено автором на основі [29]

Удосконалення освітнього процесу в ЗДО №672 потребує комплексного підходу, що охоплює впровадження сучасних педагогічних технологій, активне використання цифрових інструментів та системну підтримку професійного розвитку педагогів. Одним із ключових напрямів є розширення застосування сучасних освітніх технологій, які дозволяють забезпечити більш інтерактивний, діяльнісний та адаптований до потреб дітей процес навчання. Це передбачає організацію інтегрованих занять, що поєднують різні навчальні області, наприклад мистецтво, математику та мову, а також впровадження проєктно-дослідницької діяльності, де діти самостійно проводять експерименти, спостереження та висновки. Особливу увагу слід приділити ігровим педагогічним методикам, зокрема складним

сюжетно-рольовим іграм, які формують комунікативні та соціальні навички. Не менш важливо впроваджувати методики розвитку емоційного інтелекту, наприклад заняття за картками емоцій або психологічні вправи, а також вправи на розвиток критичного та креативного мислення, такі як «Що буде, якщо...?» або «Знайди кілька рішень». У перспективі доцільно створити методичний банк сучасних педагогічних технологій, доступний усім вихователям для системного обміну досвідом [46, с. 56].

Ще одним важливим аспектом є активніше використання цифрових освітніх інструментів, які значно розширюють можливості навчання та підвищують мотивацію дітей. Доцільно впроваджувати мультимедійні презентації під час занять, використовувати інтерактивні дошки та планшети, за можливості створити електронний кабінет для педагогів із навчальними матеріалами, а також організовувати віртуальні екскурсії до зоопарків, музеїв та наукових лабораторій. Додатково можна застосовувати спеціальні мобільні та комп'ютерні додатки для розвитку логіки, мовлення та математичних навичок (наприклад, LogicLike чи Lingokids). Системне застосування цифрових технологій робить процес навчання більш цікавим та сучасним, сприяє активізації пізнавальної діяльності та розвитку цифрової компетентності дітей.

Не менш важливим є підвищення кваліфікації педагогів, що є основою якісного та інноваційного освітнього процесу. У закладі доцільно організовувати тематичні тренінги, такі як «Сенсорна інтеграція», «STEM у дошкіллі», «Онлайн-інструменти для вихователя», а також проводити майстер-класи від практикуючих педагогів, де обговорюються реальні кейси, нові методики та технології. Систематичні супервізійні зустрічі та наставництво між більш досвідченими та молодими вихователями дозволяють обмінюватися практичними знаннями, покращувати педагогічну майстерність і забезпечувати єдиний стандарт роботи у закладі. Доцільно також створити внутрішню систему моніторингу професійного зростання

педагогів, що дозволить відстежувати розвиток компетентностей та своєчасно коригувати потреби у підвищенні кваліфікації.

Усі ці заходи взаємопов'язані та створюють основу для системного підвищення якості освітнього процесу в ЗДО №672, забезпечують більш інноваційний, різноманітний і комфортний простір для розвитку дітей, сприяють ефективній роботі педагогічного колективу та активній взаємодії із батьками.

Рекомендації щодо підвищення якості освітнього процесу ЗДО №672, таблиця 2.4.

Таблиця 2.4

Рекомендації щодо вдосконалення якості освітнього процесу ЗДО №672

№	Напрямок удосконалення	Практичні заходи	Очікуваний результат
1	Впровадження сучасних освітніх технологій	Інтегровані заняття, проектно-дослідницька діяльність, сюжетно-рольові ігри, методики розвитку емоційного інтелекту, вправи на критичне та креативне мислення	Підвищення активності дітей, розвиток креативності, соціальних і комунікативних навичок
2	Активніше використання цифрових інструментів	Мультимедійні презентації, інтерактивні дошки та планшети, електронний кабінет для педагогів, віртуальні екскурсії, застосунки для логіки та мовлення	Розширення освітнього досвіду дітей, підвищення мотивації, розвиток цифрової грамотності
3	Підвищення кваліфікації педагогів	Тренінги, майстер-класи, супервізійні зустрічі, наставництво, внутрішній моніторинг професійного зростання	Покращення педагогічної майстерності, впровадження інноваційних методик, уніфікація стандартів навчання

Джерело: створено автором

Удосконалення освітнього процесу в ЗДО №672 передбачає не лише впровадження сучасних методик та технологій, а й комплексне підвищення якості інклюзивного навчання, модернізацію матеріально-технічної бази,

активну співпрацю з батьками та посилення психологічної підтримки дітей. Кожен із цих напрямів тісно пов'язаний із формуванням комфортного, безпечного та розвивального середовища, яке сприяє гармонійному розвитку кожної дитини.

Що стосується оптимізації інклюзивного навчання, то практика показує, що важливим є збільшення кількості адаптованих дидактичних матеріалів, які дозволяють дітям з особливими освітніми потребами повноцінно брати участь у навчальному процесі. Крім того, доцільно впровадити сенсорні маршрути, сенсорні осередки та куточки регуляції емоцій, де дитина може відновити психологічну рівновагу та навчитися саморегуляції. Асистенти педагога повинні активно залучатися до щоденної діяльності, а не обмежуватися роллю спостерігача. Важливо проводити спільні заняття психолога, логопеда та вихователя, що дозволяє системно працювати над розвитком дитини та враховувати її індивідуальні потреби. Систематичні зустрічі з батьками дітей з ООП сприяють формуванню партнерських відносин та підвищенню ефективності інклюзивної практики. Практичним кроком у цьому напрямі стане підвищення роботи команди супроводу дітей з ООП, яка працюватиме системно, а не ситуативно, координуючи всі заходи щодо підтримки дитини.

Ще одним важливим напрямом є модернізація матеріально-технічної бази закладу. Для забезпечення сучасного інноваційного освітнього середовища рекомендується обладнати міні-лабораторії, придбати STEM-набори для проведення дослідів, інтерактивні панелі, поновити багатофункціональні конструктори, сенсорні панелі та світлові столи, а також дидактичні ігри для розвитку мовлення та моторики. Така база дозволяє педагогу ефективно реалізовувати навчальні програми та інноваційні методики, робить освітній процес більш привабливим та змістовним для дітей [54, с. 20].

Не менш важливим є розвиток партнерства з батьками, оскільки системна взаємодія сім'ї та закладу сприяє більш ефективному навчальному

процесу та соціалізації дітей. Для цього доцільно організовувати спільні майстер-класи, заняття з залученням батьків, впроваджувати «Батьківські клуби», залучати батьків до створення освітніх проєктів дітей, а також проводити онлайн-лекції, присвячені розвитку мовлення, емоційної сфери та поведінки дітей. Такий підхід допомагає забезпечити безперервність освітнього процесу та активну участь родини у навчанні дитини.

Окрему увагу необхідно приділити посиленню психологічної підтримки дошкільників, особливо в умовах воєнного часу, коли стресові фактори значно впливають на емоційний стан дітей. Пропонується проводити регулярні тренінги з розвитку емоційного інтелекту, запровадити арт-терапію, казкотерапію, пісочну терапію, створити кімнату психологічного розвантаження, а також організовувати тренінги для педагогів щодо стресоорієнтованої поведінки дітей. Реалізація цих заходів дозволить зменшити негативний вплив стресових факторів, покращити адаптаційні можливості дітей та створити психологічно безпечне середовище [8-11].

У комплексі впровадження цих пропозицій спрямоване на створення системного підходу до підвищення якості освітнього процесу, забезпечення рівних можливостей для всіх дітей та формування умов для всебічного розвитку особистості.

Отже, виявлення проблем та формування рекомендацій щодо підвищення якості освітнього процесу ЗДО №672 є важливим елементом зростання професійного потенціалу закладу. Запропоновані заходи мають практичний характер та спрямовані на вдосконалення всіх напрямів роботи: освітнього середовища, педагогічних методик, інклюзії, управління, співпраці з батьками й психологічного супроводу. Їх системне впровадження забезпечить відповідність закладу сучасним вимогам дошкільної освіти та створить сприятливі умови для гармонійного розвитку кожної дитини.

Висновки до розділу 2

Загалом діяльність дошкільного навчального закладу № 672 загального типу можна охарактеризувати як стабільну, цілеспрямовану та ефективну. Заклад виконує свою головну місію — забезпечення якісної дошкільної освіти, всебічного розвитку дітей, їх соціальної адаптації та підготовки до навчання у школі. Організаційна структура дитячого садка відповідає вимогам чинного законодавства України. Заклад підпорядковується Київській міській раді, що виступає засновником, та перебуває під контролем Дніпровської районної у місті Києві державної адміністрації. Це гарантує дотримання освітніх стандартів, санітарних норм і створення безпечних умов для вихованців. Функціонування п'яти вікових груп дає змогу охопити дітей різних вікових категорій і забезпечити безперервність освітнього процесу від раннього до старшого дошкільного віку. Гнучкий режим роботи (10–11 годин) створює зручні умови як для дітей, так і для їхніх батьків, що сприяє підвищенню довіри громади до закладу. У своїй діяльності колектив дитячого садка орієнтується на сучасні освітні стандарти, гуманістичні принципи виховання та розвиток кожної дитини як особистості. У закладі забезпечено належний педагогічний підхід, поєднання навчально-виховної, ігрової та оздоровчої роботи, що сприяє гармонійному розвитку дітей.

Проведена експертиза слугує не формальним контролем, а дієвим механізмом стратегічного розвитку ЗДО. На її основі керівництво може приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати підвищення кваліфікації педагогів, розширювати партнерські програми, удосконалювати психолого-педагогічний супровід дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами. У результаті формується освітнє середовище, яке відповідає сучасним стандартам, є безпечним, комфортним і стимулює кожну дитину до пізнання, творчості та самостійності. Отже, систематичне проведення експертизи — це фундамент якісного управління дошкільним закладом. Воно забезпечує не лише підвищення ефективності педагогічної роботи, але

й створює оптимальні умови для гармонійного розвитку кожного вихованця, що є основним пріоритетом ЗДО №672 та важливою умовою успішної підготовки дітей до подальшого навчання у школі.

Виявлення проблем та формування пропозицій щодо підвищення якості освітнього процесу ЗДО №672 є важливим елементом зростання професійного потенціалу закладу. Запропоновані заходи мають практичний характер та спрямовані на вдосконалення всіх напрямів роботи: освітнього середовища, педагогічних методик, інклюзії, управління, співпраці з батьками й психологічного супроводу. Їх системне впровадження забезпечить відповідність закладу сучасним вимогам дошкільної освіти та створить сприятливі умови для гармонійного розвитку кожної дитини.

ВИСНОВКИ

Про необхідність проведення моніторингових досліджень якості дошкільної освіти вказано у відповідних нормативно-правових документах, а саме: Закон України «Про дошкільну освіту», в Методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти». Слід відмітити, що методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти розроблені з метою надання допомоги керівникам та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти в організації роботи з визначення політики забезпечення якості освітньої діяльності та формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Для держави поняття «якість дошкільної освіти» – підтвердження соціальної та економічної доцільності вкладених коштів (потреба суспільства в якісній освіті). Для дітей – це цікаве, корисне і щасливе проживання кожного дня в ЗДО, навчання в цікавій для них ігровій формі. Для батьків – це підготовка дітей до школи, конкретні результати освітньої роботи.

Методи та інструменти експертизи освітнього процесу — це не просто технічні засоби контролю. Вони є важливим механізмом підтримки розвитку системи освіти, її модернізації та підвищення ефективності. Від того, наскільки професійно й об'єктивно проведена експертиза, залежить довіра до освітніх інституцій, мотивація педагогів і якість підготовки молодого покоління. Сучасна експертиза — це поєднання наукового аналізу, цифрових інструментів і педагогічної мудрості, що разом формують потужний потенціал для сталого розвитку освіти в Україні та світі. Отже, експертиза освітнього процесу — це не просто перевірка чи контроль, а комплексна система дослідження, що поєднує кількісні показники, якісний аналіз і професійне судження експертів. Її ефективність залежить від поєднання різних методів, зваженого підходу до інтерпретації результатів та готовності освітнього середовища до змін. У сучасному світі експертиза виконує роль

механізму забезпечення сталого розвитку освіти, адже саме вона допомагає визначити, наскільки навчальний процес відповідає викликам часу, очікуванням учасників та стратегічним цілям держави.

Загалом, організація експертизи в дошкільних закладах сьогодні — це поєднання науково обґрунтованих методик, демократичного управління та гуманістичного підходу до дитини і педагога. Її головна мета полягає не у формальній оцінці, а у створенні умов для сталого розвитку дошкільної освіти, підвищення її якості та ефективності. Отже, експертиза у закладах дошкільної освіти є не просто перевіркою, а важливим інструментом розвитку якості освіти, підвищення професійного рівня педагогів і забезпечення благополуччя дитини. Її особливістю є гуманістичний, розвивальний і партнерський підхід, що базується на розумінні унікальності кожної дитини. Через систему експертизи дошкільна освіта постійно оновлюється, збагачується новими ідеями, підходами, методиками, що відповідають вимогам часу. А головним критерієм її успішності залишається щаслива, емоційно врівноважена дитина, яка з цікавістю пізнає світ і почувається у безпеці.

Загалом діяльність дошкільного навчального закладу № 672 загального типу можна охарактеризувати як стабільну, цілеспрямовану та ефективну. Заклад виконує свою головну місію — забезпечення якісної дошкільної освіти, всебічного розвитку дітей, їх соціальної адаптації та підготовки до навчання у школі. Організаційна структура дитячого садка відповідає вимогам чинного законодавства України. Заклад підпорядковується Київській міській раді, що виступає засновником, та перебуває під контролем Дніпровської районної у місті Києві державної адміністрації. Це гарантує дотримання освітніх стандартів, санітарних норм і створення безпечних умов для вихованців. Функціонування п'яти вікових груп дає змогу охопити дітей різних вікових категорій і забезпечити безперервність освітнього процесу від раннього до старшого дошкільного віку. Гнучкий режим роботи (10–11 годин) створює зручні умови як для дітей, так і для їхніх батьків, що сприяє

підвищенню довіри громади до закладу. У своїй діяльності колектив дитячого садка орієнтується на сучасні освітні стандарти, гуманістичні принципи виховання та розвиток кожної дитини як особистості. У закладі забезпечено належний педагогічний підхід, поєднання навчально-виховної, ігрової та оздоровчої роботи, що сприяє гармонійному розвитку дітей.

Проведена експертиза слугує не формальним контролем, а дієвим механізмом стратегічного розвитку ЗДО. На її основі керівництво може приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати підвищення кваліфікації педагогів, розширювати партнерські програми, удосконалювати психолого-педагогічний супровід дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами. У результаті формується освітнє середовище, яке відповідає сучасним стандартам, є безпечним, комфортним і стимулює кожну дитину до пізнання, творчості та самостійності. Отже, систематичне проведення експертизи — це фундамент якісного управління дошкільним закладом. Воно забезпечує не лише підвищення ефективності педагогічної роботи, але й створює оптимальні умови для гармонійного розвитку кожного вихованця, що є основним пріоритетом ЗДО №672 та важливою умовою успішної підготовки дітей до подальшого навчання у школі.

Виявлення проблем та формування пропозицій щодо підвищення якості освітнього процесу ЗДО №672 є важливим елементом зростання професійного потенціалу закладу. Запропоновані заходи мають практичний характер та спрямовані на вдосконалення всіх напрямів роботи: освітнього середовища, педагогічних методик, інклюзії, управління, співпраці з батьками й психологічного супроводу. Їх системне впровадження забезпечить відповідність закладу сучасним вимогам дошкільної освіти та створить сприятливі умови для гармонійного розвитку кожної дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект: [кол. монографія] / Г.В. Єльнікова, Т.А. Борова, З.В. Рябова [та ін.] ; за заг. і наук. ред. Г.В. Єльнікової. Харків : Мачулін, 2017. 440 с
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : Практика управління дошкільним закладом. 2025. № 1. С.5
3. Беленька Г.В. Європейські вектори нової стратегії підготовки дошкільних педагогів. Молодий вчений. 2017. № 10.2 (50.2). С. 1–4
4. Беленька, Ганна Володимирівна та Коваленко, Олена Володимирівна та Шинкар, Тетяна Юріївна (2020) Якість дошкільної освіти в Україні та країнах ЄС: параметри виміру та методичний супровід Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах (72). с. 33-39
5. Білик О., Жарая С., Жаровська О. Управлінський моніторинг у системі оцінювання якості освіти. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія : «Екологія. Публічне управління та адміністрування». 2023. Випуск 2. С. 28–35.
6. Бобир В. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗДО. Дошкільне виховання. 2021. № 1.
7. Бобир В. Освітнє середовище дитячого садка: що врахувати під час самооцінювання. Вихователь-методист. 2021. № 12.
8. Бобир В. Як оцінити освітнє середовище дитячого садка. Вихователь-методист. 2020. № 12.
9. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2020. 240 с

10. Вергун Ю., Омеляненко Н. Що врахувати під час самооцінювання освітнього й управлінського процесів. Практика управління. 2021. № 10.
11. Вітвіцька А. Я., Бригадир М. Б. Як говорити з дітьми про війну, смерть і втрату. Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної сфери сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи. Матеріали конференції. Тернопіль, 2022. С. 130-133
12. Гавриш Н., Крутій К. Якість освіти: розробляємо критерії разом. Дошкільне виховання. 2015. № 3.
13. Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти від 07.07.2025 № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/818-2025-п#Text> (дата звернення: 06.11.2025)
14. Дошкільний навчальний заклад №672 – Київ. URL: <https://kv.isuo.org/preschools/view/id/52099> (дата звернення: 06.11.2025)
15. Закон України «Про дошкільну освіту» : від 11.07.2001 № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення: 25.10.2025)
16. Закон України «Про освіту» : від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.09.2025)
17. Закон України «Про охорону дитинства» : від 26.04.2001 № 2402-III. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 21.09.2025)
18. Касьянова О. М. Контрольно-аналітична діяльність керівника навчального. Х.: Вид. група «Основа», 2014. 192 с.
19. Касьянова О. М. Педагогічна експертиза діяльності навчального закладу : навчально-методичний посібник. Х. : Видавнича група «Основа», 2012. 128 с.

20. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку /Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с.
21. Козак Л., Швидка І. Якість дошкільної освіти на сучасному етапі. Освітологічний дискурс. 2018. № 3–4. С. 198–208
22. Косенчук О.,Новик І. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10.
23. Косенчук О.,Новик І. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу поновому. Вихователь-методист. 2020. № 12.
24. Кузнецова Т. М. Якість дошкільної освіти в Україні: її досягнення та проблеми. Па-радигмальна модель керівника сфери освіти у контексті євроінтеграційних процесів: Матеріали міжнародного форуму управлінської діяльності (18—19 трав. 2019 р.). Тернопіль: КРОК, 2019. С. 12—27
25. Критерії якості дошкільної освіти. Звіт за результатами дослідження в межах міжнародного проєкту «Міжнародні критерії якості дошкільних освітніх програм»/ Упорядники: Софій Н., Найда Ю. Київ, 2019. 77с
26. Лугова М. С. Війна очима дітей дошкільного віку: шляхи збереження психічного здоров'я в умовах стресу. Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти, (20 жовтня 2022 р.) / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю. Д. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. с. 111–114
27. Лукіна Т.О., Грищенко Г.А. Вплив сучасних змін правових норм на розвиток інклюзивної освіти в галузі дошкільної та загальної середньої освіти в Україні. Вісн. НАДУ. Серія “Державне управління”. 2018. № 4(91). С. 106–115
28. Мармаза О. І. Експертиза закладу освіти та його об'єктів у контексті кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти зі спеціальності «Менеджмент». Управління школою, 2020. №22-24. С. 55-69.

29. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, 2020. URL: https://rada.info/upload/users_files/41042215/191f934b087b0a0bf499ce603f3f1e81.pdf (дата звернення: 14.11.2025)

30. Наказ ДСЯО України від 30.11.2020 № 01-11/71 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти».

31. Наказ ДСЯО України від 06.06.2025 № 01-10/370 «Про внесення змін до Переліку питань для проведення позапланових перевірок у сфері дошкільної освіти, затвердженого наказом Державної служби якості освіти від 06.04.2023 №01-10/71».

32. Наказ МОН України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (дата звернення: 25.10.2025)

33. Наказ МОН України від 31.03.2021 № 397 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти)».

34. Наказ Українського науково-дослідного і навчального центру проблем стандартизації, сертифікації та якості від 21.12.2015 № 203 «Основні положення та словник термінів» (Національним стандартом України ДСТУ ISO Система управління якістю. Основні положення та словник термінів 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT).

35. Огнев'юк С., Сисоєва С. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. Рідна школа: щомісяч. науково-пед. журн. 2012. №4/5. С. 44-51

36. Пономаренко Н.Г. Підготовка експертів з освіти в німецькомовних країнах Європейського Союзу : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2017. 20 с.

37. Про затвердження Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти від 12.06.2025 № 844.

38. Сергеева Л.М. Управління розвитком професійного навчального закладу: праксеологічні засади : навч. посіб. / Л.М. Сергеева, Т.О. Лукіна, Ю.С. Красильник [та ін.]. Київ : Ліра-К, 2017. 124 с.

39. Софій Н. Якість дошкільної освіти: кадрове питання. Дошкільне виховання. 2021. № 1.

40. Тельма Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти : посібник. Харків : Ранок, 2020. 116 с.

41. Тригуб І. Експертиза як складова професійної діяльності в галузі освіти : теоретичний аспект. Освітологічний дискурс, 2014. №1(5). С. 218-226

42. Топузов О.М. Якість вітчизняної освіти – шлях до європейських стандартів. Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, Серія: Педагогіка. 2017. № 1. С. 12–19

43. Фроленкова Н.О. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття. Молодий вчений. 2015. № 2 (17). С. 116–118

44. Хомишин І.Ю. Нормативно-правове регулювання дошкільної освіти в Україні. Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». 2018. № 1. С. 178–181

45. Цюман Т. П., Бойчук Н.І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. К. : 2018. 22с

46. Чепіль М. Безпека життєдіяльності вихователів закладів дошкільної освіти: виклики сьогодення. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка», 2022. 14 (46), 56–62.

47. Швайка Л. А. Педагогічний моніторинг у ДНЗ. Харків: ВГ «Основа», 2017. 192 с.
48. ECERS-3: шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти: веб-сайт. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/ecers-shkala-ocinyuvannya-seredovi-sha-rannogo-ditinstva> (дата звернення: 25.11.2025)
49. Altgeld K., Stöbe-Blossey S. Qualitätsmanagement in der frühkindlichen Bildung, Erziehung und Betreuung. Perspektiven für eine öffentliche Qualitätspolitik. Verlag für Sozialwissenschaften, 2009. 264 S.
50. Barbara Janta, Janna van Belle, Katherine Stewart. Quality and impact of Centre-based Early Childhood Education and Care. RAND Corporation. 2016. URL : DOI: <https://doi.org/10.7249/RR1670> (дата звернення 10.07.2025)
51. Bundesländerübergreifender Bildungsrahmenplan für elementare Bildungseinrichtungen in Österreich. Ämter der Landesregierungen der österreichischen Bundesländer, Magistrat der Stadt Wien, Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, 2009. 60 S.
52. CORE. Competence Requirements in Early Childhood Education and Care: Final report. London and Ghent: University of East London, Cass School of Education and University of Ghent, Department for Social Welfare Studies. 2012.
53. Horney K. The Neurotic Personality OfOur Time // The International Library of Psychology / ed. Routledge, Transferred to Digital Printing. [London], 2012. P. 300.
54. Mc Hugh, Mary L. Interrater reliability: The kappa statistic, Biochemia Medica, 2012. № 22 (3), p. 276–282.
55. Tietze W., Schuster K., Grenner K. Kindergarten-Skala (KES-R). Feststellung und Unterstützung pädagogischer Qualität in Kindergärten. Berlin: Cornelsen, 2007. 80 S.
56. Tietze W., Bolz M., Grenner K. Krippen-Skala (KRIPS-R). Feststellung und Unterstützung pädagogischer Qualität in Krippen. Berlin: Cornelsen, 2007. 80 S.

57. Richtlinien für die Betreuung von Kindern in Kindertagesstätten. Zürich: Verband Kinderbetreuung Schweiz, 2016. 20 S.

58. Orientierungsrahmen für frühkindliche Bildung, Betreuung und Erziehung in der Schweiz. Nationales Referenzdokument für Qualität in der frühen Kindheit des Netzwerks Kinderbetreuung Schweiz. Bern, 2016. 80 S.

59. QualiKita-Handbuch. Standard des Qualitätslabels für Kindertagesstätten. Kibesuisse, Verband Kinderbetreuung Schweiz, Jacobs Foundation, 2014. 58 S.

60. Starting Strong IV. Monitoring quality in Early Childhood Education and Care, OECD Publishing, Paris. 2015.: веб-сайт. URL : DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264233515-en> (дата звернення: 06.06.2025)